

คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ที่ ๓ / ๒๕๖๑

วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง การเลือกสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

ด้วยมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ กำหนดวันเลือกระดับอำเภอวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ วันเลือกระดับจังหวัดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ และวันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานกรณีมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า นายบรรจบ นามวิเศษ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มการศึกษาและสาธารณสุข ผู้ถูกกล่าวหา กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ (๑) โดยมีข้อกล่าวหาอันเป็นสาระสำคัญ กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา ผู้ถูกกล่าวหา ได้ใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๙๑-๘๒๗-๙๔๘๖ ติดต่อกับโทรศัพท์หมายเลข ๐๘๑-๗๔๓-๐๔๓๖ ของนางกัณตภรณ์ เชื้อกรัณย์ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มเดียวกันกับผู้ถูกกล่าวหา และพูดผ่านทางโทรศัพท์ว่าจะคืนเงินค่าสมัครให้แก่นางกัณตภรณ์ หากนางกัณตภรณ์ลงคะแนนเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาพยานหลักฐานประกอบคำรับสารภาพของผู้ถูกกล่าวหาแล้ว พึงได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้โทรศัพท์ถึงนางกัณตภรณ์ขอให้ลงคะแนนให้ผู้ถูกกล่าวหา แล้วผู้ถูกกล่าวหาจะคืนค่าสมัครให้แก่นางกัณตภรณ์ พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาที่ใช้โทรศัพท์ดังกล่าว เป็นการจัด ทำให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจูงใจให้นางกัณตภรณ์ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ลงคะแนนเลือกให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ (๑) ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๔ (๔) มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ มีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี จึงให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหา และให้ดำเนินคดีอาญา แก่ผู้ถูกกล่าวหาต่อไป

๐๙๑-๘๒๗-๙๔๘๖

(นายอิทธิพร บุญประคอง)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

○ (๓๑)

คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๓๐๖๗ / ๒๕๖๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๑ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความ คัดเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ระหว่าง

นายบรรจบ นามวิเศษ

ผู้ร้อง

ผู้คัดค้าน

เรื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ไพศาลอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ มีพระราชกฤษฎีกา

ให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และผู้ร้องมีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง

เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ กำหนด

ผู้ร้อง

ผู้คัดค้าน

- ๒ -

วันเลือกตั้งอำเภอ ในวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ วันเลือกตั้งจังหวัดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ และวันเลือกตั้งประเทศวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ นายบรรจบ นามวิเศษ ผู้คัดค้าน เป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มการศึกษาและสาธารณสุข ผู้ร้องได้รับรายงานกรณีมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อผู้ร้องว่าผู้คัดค้านกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ (๑) กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา ผู้คัดค้านใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๙ ๑๘๒๗ ๙๔๘๖ โทรศัพท์ติดต่อโทรศัพท์ หมายเลข ๐๘ ๑๗๔๓ ๐๔๓๖ ของนางกนกวรรณ เชื้อกรมย์ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ กลุ่มเดียวกับผู้คัดค้าน และพูดว่าจะคืนเงินค่าสมัครให้แก่นางกนกวรรณ หากนางกนกวรรณลงคะแนนเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้แก่ผู้คัดค้านในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด ผู้ร้องได้สวนแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา ผู้คัดค้าน ซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ใช้โทรศัพท์ หมายเลข ๐๙ ๑๘๒๗ ๙๔๘๖ โทรศัพท์ติดต่อนางกนกวรรณผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐๘ ๑๗๔๓ ๐๔๓๖ และพูดว่า

- ๓ -

“ไปลงคะแนนให้ผมระดับจังหวัด เดียวผมจะให้ค่าสมัครคืน พูดกันตรง ๆ” และพูดว่า “ถ้าไม่มีเดี๋ยวไปลงคะแนนให้ผมระดับจังหวัดนี้ เดียวผมจะให้ค่าสมัครคืน” การกระทำได้กล่าวของผู้คัดค้านเป็นการสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนให้แก่ผู้คัดค้าน อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ (๑) ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ผู้ร้องจึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๔ (๕) และมาตรา ๒๒๕ ขอให้มีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายบรรจบ นามวิเศษ ผู้คัดค้าน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐

ผู้คัดค้านไม่ยื่นคำคัดค้าน

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งได้ส่วนและตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้โต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า นายบรรจบ นามวิเศษ ผู้คัดค้าน เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มการศึกษาและสาธารณสุข เมื่อวันที่

- ๔ -

๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๒ ว่าที่ร้อยตรี ทวี ชุนเกาะ ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด พบการกระทำ ความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง หรือการกระทำใด ๆ ที่เป็นเหตุให้การ เลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม คือเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา ผู้คัดค้านใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๙-๑๘๒๗ ๙๔๘๖ โทรศัพท์ติดต่อโทรศัพท์หมายเลข ๐๘ ๑๗๔๓ ๐๔๓๖ ของนางกัณตภรณ์ เชาอกรมย์ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอ หนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มการศึกษาและสาธารณสุข และพูดว่า “ไปลงคะแนนให้ผม ระดับจังหวัด เดี่ยวผมจะให้ค่าสมัครคืน พูดกันตรง ๆ” และพูดว่า “ถ้าไม่มีเดี๋ยวไปลงคะแนนให้ ผมระดับจังหวัดนี้ เดี่ยวผมจะให้ค่าสมัครคืน” โดยนางกัณตภรณ์เปิดคลิปเสียงการสนทนาให้ฟัง ว่าที่ร้อยตรี ทวี จึงรายงานให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องได้สวนแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้คัดค้านเป็นการ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ แก่ผู้ใด เพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ผู้คัดค้านอันเป็นการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ (๑) ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

- ๕ -

จึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๔ (๔) และมาตรา ๒๒๕

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านกระทำการทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้
เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ ผู้ร้องมีหนังสือกันตกรณ์ เชื้อกรมย์ เป็นพยานเบิกความยืนยัน
ข้อเท็จจริงตามที่ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการสืบสวนและไต่สวนว่า เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑
เวลาประมาณ ๑๐ นาฬิกา ผู้คัดค้านซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอหนองกี่
จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มที่ ๓ กลุ่มการศึกษาและสาธารณสุข ใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๙ ๑๘๒๗ ๙๔๘๖
โทรศัพท์ติดต่อหาพยานทางโทรศัพท์หมายเลข ๐๙ ๑๗๔๓ ๐๔๓๖ และพูดว่า “ไปลงคะแนนให้ผม
ระดับจังหวัด เดียวผมจะให้ค่าสมัครคืน พูดกันตรง ๆ” และพูดอีกว่า “ถ้าไม่มีเดี๋ยวไปลงคะแนนให้ผม
ระดับจังหวัดนี้ เดียวผมจะให้ค่าสมัครคืน” พยานใช้โทรศัพท์บันทึกการสนทนาไว้ แล้วไปแจ้งความ
ร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจภูธรหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้ตรวจการ
เลือกตั้งประจำจังหวัดบุรีรัมย์มาพบเพื่อขอทราบข้อมูลและขอคลิปเสียงการสนทนา ต่อมา
คณะกรรมการการสืบสวนและไต่สวนเรียกให้พยานไปให้ถ้อยคำ พร้อมให้รับรองข้อความที่ถอดจาก
คลิปเสียงว่าตรงตามที่สนทนาจริง ตามบันทึกถ้อยคำพยาน และเอกสารถอดคลิปเสียงสนทนา

- ๖ -

หน้า ๘/๑, ๘/๒ และหน้า ๑๑/๑ ถึงหน้า ๑๑/๘ ในสำนวนการไต่สวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา
เอกสารหมาย ร.๑ สอดคล้องกับที่ผู้คัดค้านเบิกความรับว่า เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลา
ประมาณ ๑๐ นาฬิกา พยานใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๙ ๑๘๒๗ ๙๔๘๖ โทรศัพท์หานางกันตกรณ์
ทางโทรศัพท์หมายเลข ๐๘ ๑๗๔๓ ๐๔๓๖ จริง และได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและ
ไต่สวน พร้อมทั้งรับรองข้อความที่ถอดจากคลิปเสียงที่ถูกต้องตามที่มีการสนทนากับนางกันตกรณ์จริง
ตามบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา และเอกสารถอดคลิปเสียงสนทนา หน้า ๑๐/๑, ๑๐/๒ และหน้า
๑๑/๙ ถึงหน้า ๑๑/๑๖ ในสำนวนการไต่สวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภา เอกสารหมาย ร.๑ เห็นว่า
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐
วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการใด
หรือรู้เห็นกับการกระทำความผิดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม
ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี
คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด” วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง
ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น” และรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ วรรคสาม กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าผู้สมัครรับเลือก

- ๗ -

กระทำการทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งเป็นเวลาสิบปี เมื่อข้อเท็จจริงได้ความตามทางไต่สวนว่า ก่อนมีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา
ระดับจังหวัด ผู้คัดค้านโทรศัพท์ไปหานางกันตวรรณแล้วพูดว่า “ไปลงคะแนนให้ผมระดับจังหวัด
เดี๋ยวผมจะให้ค่าสมัครคืน พูดกันตรง ๆ” และพูดว่า “ถ้าไม่มีเดี๋ยวไปลงคะแนนให้ผมระดับจังหวัดนี้
เดี๋ยวผมจะให้ค่าสมัครคืน” ซึ่งข้อความดังกล่าวมีกฎหมายว่า ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับ
จังหวัด หากนางกันตวรรณเลือกผู้คัดค้าน ผู้คัดค้านจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนโดยจะจ่ายเงินจำนวน
เท่ากับค่าสมัครคืนให้แก่นางกันตวรรณซึ่งเป็นผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาและผู้มีสิทธิเลือก อันเป็นการ
จงใจให้เลือกผู้คัดค้านเป็นการเอาเปรียบผู้สมัครรายอื่นทำให้เจตนารมณ์ของการเลือกสมาชิกวุฒิสภา
ที่ต้องการคนดี และบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ หรือทำงานด้านต่าง ๆ
ที่หลากหลายของสังคม เข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในวุฒิสภาเสียไป การกระทำของ
ผู้คัดค้านจึงเป็นการสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจ
คำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ผู้คัดค้าน อันมีผลทำให้
การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ผู้คัดค้านจึงต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัคร

- ๘ -

รับเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ วรรคสาม ประกอบพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคสอง

พิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายบรรจบ นามวิเศษ ผู้คัดค้าน

เป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษา.

นายนิพนธ์ ช่วยสกุล

นายยงยุทธ แสงรุ่งเรือง

นางกฤษณี เยพิทักษ์

คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ที่ ๑ /๒๕๖๒

วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องจากนายเรืองไกร ลีกิจวัฒนะ รวม ๒ คำร้อง ขอให้ตรวจสอบรัฐมนตรี ๔ คน ประกอบด้วย หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุวิทย์ เมษินทรีย์ ผู้ถูกร้องที่ ๒ นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร ผู้ถูกร้องที่ ๓ และนายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ผู้ถูกร้องที่ ๔ ว่ากระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๖๐ (๘) มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และมาตรา ๑๘๗ เป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) และ (๕) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นการถือหุ้นในบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ

๒. นายสุวิทย์ เมษินทรีย์ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือหุ้นในบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด จำนวนร้อยละสิบเก้า ซึ่งเกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัท

๓. นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) นางวรรณมา ชูโชติถาวร คู่สมรส ถือหุ้นในบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) และบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) และนางสาวคันสนีย์ ชูโชติถาวร บุตรสาว ถือหุ้นในบริษัท วิจิตรภัณฑ์ ปาล์มมอยล์ จำกัด (มหาชน) เป็นการถือหุ้นในบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ

๔. นางสุภาพร เจริญเศรษฐศิลป์ คู่สมรสของนายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ผู้ถูกร้องที่ ๔ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เป็นการที่คู่สมรสของรัฐมนตรีถือหุ้นในบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณารายงานการไต่สวน ตลอดจนพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกันแล้วเห็นว่า หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีประธานบัตรอันเนื่องจากการประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์ และมีบริษัทในเครือ คือ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายปูนซีเมนต์ ได้รับประธานบัตรทำเหมืองแร่ จากกระทรวงอุตสาหกรรม และถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่เข้าไปถือหุ้นในบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ และ นางอัมพร ดิศกุล ณ อยุธยา คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีประธานบัตรอันเนื่องจากการประกอบ

กิจการผลิตปูนซีเมนต์ และมีบริษัทในเครือคือ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายปูนซีเมนต์ ได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่ จากกระทรวงอุตสาหกรรม ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่เข้าไปถือหุ้นในบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ รวมทั้งนายวรดิศ ติศกุล ณ อยู่ธยา บุตรชาย ได้ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีประทานบัตรอันเนื่องจากการประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์ และมีบริษัทในเครือ คือ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายปูนซีเมนต์ ได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่จากกระทรวงอุตสาหกรรม กรณีจึงเป็นการกระทำอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา^{๑๖} ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามมาตรา ๑๗๐ (๕)

สำหรับนายสุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ถือหุ้นในบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด จำนวนร้อยละสิบเก้า ซึ่งเกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัท กรณีจึงเป็นการกระทำอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๗ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๒) อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๐ (๕)

สำหรับนายไพรินทร์ ชูโชติถาวร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่ถือหุ้นใหญ่ในบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ที่ได้รับสัมปทานปิโตรเลียมจากกระทรวงพลังงาน บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ซึ่งถือหุ้นใน บริษัท ไทยแทงค์ เทอร์มินอล จำกัด ที่ได้รับสัมปทานจัดการและประกอบกิจการท่าขนถ่ายและคลังเก็บสินค้าเหลว จากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ส่วนนางวรรณภา ชูโชติถาวร คู่สมรส ได้ถือหุ้นในบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งถือหุ้นในบริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน) ที่เป็นคู่สัญญาในการดำเนินกิจการดาวเทียมสื่อสารกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และถือหุ้นในบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ซึ่งถือหุ้นในบริษัท ไทยแทงค์ เทอร์มินอล จำกัด ที่ได้รับสัมปทานจัดการและประกอบกิจการท่าขนถ่ายและคลังเก็บสินค้าเหลวจากการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และนางสาวคันสนีย์ ชูโชติถาวร บุตรสาว ได้ถือหุ้นใน บริษัท วิจิตรภัณฑ์ปาล์มมอยล์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตป่าสงวนเพื่อปลูกสวนปาล์มน้ำมัน กรณีจึงเป็นการกระทำอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๑๗๐ (๕)

สำหรับนายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ถูกร้องที่ ๔ พบว่านางสุภาพร เจริญเศรษฐศิลป์ คู่สมรส ได้ถือหุ้นในบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีประทานบัตรอันเนื่องจากการประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์ และมีบริษัทในเครือ คือ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย (ทุ่งสง) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายปูนซีเมนต์ ได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่จากกระทรวงอุตสาหกรรม กรณีจึงเป็นการกระทำอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๑๗๐ (๕)

อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๔ วรรคสี่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยมีคำสั่งให้ความเป็นรัฐมนตรีของหม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุวิทย์ เมษินทรีย์ ผู้ถูกร้องที่ ๒ นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร ผู้ถูกร้องที่ ๓ นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลง

อธิพร บุญประกอบ

(นายอธิพร บุญประกอบ)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๖๒

วันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล ที่ ๑ นายสุวิทย์ เมษินทรีย์ ที่ ๒
นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร ที่ ๓ และนายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ ที่ ๔ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของหม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล นายสุวิทย์ เมษินทรีย์ นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร และนายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ สิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ ดังนี้

ผู้ร้องได้รับหนังสือร้องเรียนของนายเรืองไกร ลีภิพัฒน์ รวม ๒ ฉบับ ขอให้ตรวจสอบ หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ถูกร้องที่ ๑ นายสุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผู้ถูกร้องที่ ๒ นายไพรินทร์ ชูโชติถาวร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ผู้ถูกร้องที่ ๓ และนายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ผู้ถูกร้องที่ ๔ ว่ามีการกระทำเข้าข่ายเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์และจะเข้าข่ายเป็นการขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) มาตรา ๑๖๐ (๘) และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ ผู้ร้องได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการได้สวนข้อเท็จจริงดังกล่าว และคณะกรรมการได้สวนข้อเท็จจริงได้รายงานการได้สวนข้อเท็จจริงต่อผู้ร้องสรุปได้ว่า

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ และเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ข้อเท็จจริงตามหนังสือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ ทลผ. ๑๘๒๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ ที่ ทลผ. ๒๑๖๐/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และที่ วค. ๕๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ และถ้อยคำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นใบหลักทรัพย์ จำนวน ๓๐,๐๐๐ หุ้น และถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ รวมจำนวน ๓,๐๐๐ หุ้น นางอัมพร ดิศกุล ณ อยุธยา คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นใบหลักทรัพย์ จำนวน ๗,๘๐๐ หุ้น และถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ รวมจำนวน ๕,๐๐๐ หุ้น และนายวรดิศ ดิศกุล ณ อยุธยา บุตรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นใบหลักทรัพย์ จำนวน ๓๐,๐๐๐ หุ้น ซึ่งบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทประกอบกิจการผลิตปูนซิเมนต์ ได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่จากกระทรวงอุตสาหกรรม และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทสำรวจและผลิตปิโตรเลียมที่ได้รับสัมปทานจากกระทรวงพลังงาน ถือเป็นบริษัทจดทะเบียนที่ได้รับสัมปทาน

จากรัฐ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน คณะกรรมการได้สวนข้อเท็จจริงเห็นว่า การถือครองหุ้นดังกล่าวของผู้ถือหุ้นที่ ๑ คู่สมรสของผู้ถือหุ้นที่ ๑ และบุตรของผู้ถือหุ้นที่ ๑ เป็นการถือหุ้นก่อนที่ผู้ถือหุ้นที่ ๑ จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และเป็นวันก่อนวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ แม้ผู้ถือหุ้นที่ ๑ ยังคงถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวไว้ภายหลังจากที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและรัฐธรรมนูญใช้บังคับแล้วก็ตาม ก็ไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๕๘ (๓) และมาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ดังนั้นคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๑๒ - ๑๔/๒๕๕๓ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าการที่ผู้ถือหุ้นที่ ๑ คู่สมรสของผู้ถือหุ้นที่ ๑ และบุตรของผู้ถือหุ้นที่ ๑ ยังคงไว้ซึ่งการถือครองหุ้นสัมปทานดังกล่าว ไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) เห็นควรยกคำร้อง

ผู้ร้องพิจารณารายงานการได้สวนดังกล่าวตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถือหุ้นที่ ๑ จะพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีไปแล้ว ผู้ร้องก็ยังมีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการได้สวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวของรัฐมนตรีผู้นั้นต่อไป เนื่องจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๘) บัญญัติเป็นลักษณะต้องห้ามของบุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่ารัฐมนตรีต้องไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง ซึ่งหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้รัฐมนตรีผู้ใดพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง ก็ย่อมมีผลให้ผู้นั้นไม่สามารถที่จะได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว การที่ผู้ถือหุ้นที่ ๑ คู่สมรสของผู้ถือหุ้นที่ ๑ และบุตรของผู้ถือหุ้นที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนในขณะที่ผู้ถือหุ้นที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จึงเป็นการกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถือหุ้นที่ ๑ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ วรรคหนึ่ง (๕)

ผู้ถือหุ้นที่ ๒ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๒ พ้นจาก

ตำแหน่งรัฐมนตรีโดยลาออก ข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวของนางสาวภาคนี วีริยะรังสฤษฎ์ และผู้ถูกร้องที่ ๒ ปรากฏว่า ได้ร่วมกันจัดตั้งบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด ประกอบกิจการจัดหลักสูตรอบรม การฝึกอบรมทางธุรกิจ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือหุ้น ๑๕,๐๐๐ หุ้น คิดเป็น ร้อยละสิบเก้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด ต่อมาวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ได้จดทะเบียนเลิกบริษัท โดยมีนางสาวภาคนี วีริยะรังสฤษฎ์ เป็นผู้ชำระบัญชี และเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ตามหนังสือรับรอง ที่ สจ.๑ ๐๓๕๖๓๒ ของสำนักงานทะเบียน หุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ คณะกรรมการไต่สวน ข้อเท็จจริงเห็นว่า การที่บริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทและนายทะเบียน ได้รับจดทะเบียนไว้แล้ว แต่ตราใบที่ยังไม่มีการชำระบัญชีหรือการชำระบัญชียังไม่แล้วเสร็จ ยังคงถือได้ว่าสภาพความเป็นนิติบุคคลของบริษัทมีอยู่ต่อไปและถือว่าบริษัทคงตั้งอยู่ตลอดมาจนถึงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งเป็นวันจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ส่วนกรณีที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือหุ้น ๑๕,๐๐๐ หุ้น คิดเป็นร้อยละสิบเก้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดนั้น เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้แจ้งความ ประสงค์ที่จะรับประโยชน์จากการถือหุ้นในบริษัทในส่วนที่เกินกว่าร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด ที่จำหน่ายได้ในบริษัท ประกอบกับไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นที่รับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ ประสงค์ จะได้รับประโยชน์จากการถือหุ้นเกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ และหากประสงค์ จะรับประโยชน์จากการถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวในส่วนที่เกินกว่าจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ก็ต้องแจ้ง เป็นหนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีและต้องโอนหุ้นในบริษัทนั้นให้นิติบุคคลภายในเก้าสิบวันนับแต่ วันที่ได้แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๕ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามในการดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๒ ผ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงมีมติเสียงข้างมากกว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วน และหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๒) จึงเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

- ๕ -

ผู้ร้องพิจารณารายงานการไต่สวนดังกล่าวตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นพ้องกับคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๒) จึงเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) แม้ผู้ถูกร้องที่ ๒ จะพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีโดยลาออกเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๒ ไปแล้ว แต่โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๘) บัญญัติเป็นลักษณะต้องห้ามของบุคคล ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีว่ารัฐมนตรีต้องไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการ อันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึง วันแต่งตั้ง ซึ่งหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้รัฐมนตรีผู้ใดพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการ ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้งก็ย่อม มีผลให้ผู้นั้นไม่สามารถที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และยังคงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในขณะที่มีการร้องเรียน ข้อเท็จจริงตามหนังสือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ ทลผ. ๑๘๒๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๑ ที่ ทลผ. ๒๑๖๐/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ และที่ วค. ๔๘/ ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทประกอบกิจการปิโตรเลียมที่ได้รับสัมปทานจากกระทรวงพลังงาน ณ วันที่ ปิดสมุดทะเบียน ๕ กันยายน ๒๕๖๐ เป็นแบบไร้ใบหลักทรัพย์ จำนวน ๑๕,๐๐๐ หุ้น และ ณ วันที่ ปิดสมุดทะเบียน ๗ มีนาคม ๒๕๖๑ จำนวน ๕,๐๐๐ หุ้น และถือหุ้นในบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) ที่เป็นบริษัทประกอบธุรกิจด้านปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ ซึ่งมีบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้น เป็นแบบไร้ใบหลักทรัพย์ และ ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๕ กันยายน ๒๕๖๐ จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้น นางวรรณฯ ชูโชติदार คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทประกอบธุรกิจด้านการลงทุนธุรกิจโทรคมนาคม สื่อ และเทคโนโลยีที่เข้าเป็นคู่สัญญา กับ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ จำนวน

- ๖ -

๒๖,๐๐๐ หุ้น เป็นแบบไร้ใบหลักทรัพย์ และนางสาวคันสนีย์ ชูโชติถาวร บุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัท วิจิตรภัณฑ์ ปาล์มออยล์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ หรือเป็นบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ณ วันกำหนดให้สิทธิ ๙ มีนาคม ๒๕๖๑ เป็นแบบไร้ใบหลักทรัพย์ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ หุ้น คณะกรรมการได้สวนข้อเท็จจริงเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ และบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นก่อนที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แม้หุ้นของบริษัทดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นหุ้นที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ และผู้ถูกร้องที่ ๓ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ และบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ยังคงถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวไว้ภายหลังจากที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแล้วก็ตาม จึงไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) และมาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ดังนั้นคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๔/๒๕๕๓ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าการที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ และบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ยังคงไว้ซึ่งการถือหุ้นสัมปทานดังกล่าว ไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) เห็นควรยกคำร้อง

ผู้ร้องพิจารณารายงานการได้สวนดังกล่าวตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ และบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐหรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนในขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จึงเป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๓ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

ผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ และยังคงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในขณะที่มีการร้องเรียน ข้อเท็จจริงตามหนังสือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ ทลผ. ๒๑๖๐/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ที่ วค. ๙๘/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๑ และหนังสือบริษัทหลักทรัพย์ เคจีไอ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ที่ กม.กก. ๑๑๒/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ปรากฏว่า นางสุภาพร เจริญเศรษฐศิลป์ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

- ๗ -

ซึ่งมีประธานบัตรอันเนื่องจากการประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์และมีบริษัทในเครือ คือ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย (ท่งสง) จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทผลิตและจำหน่ายปูนซีเมนต์ โดยได้รับประธานบัตร ทำเหมืองแร่จากกระทรวงอุตสาหกรรม ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ เป็นแบบ ไร่ไร่หลักทรัพย์ จำนวน ๒,๑๐๐ ไร่ ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ เป็นแบบ ไร่ไร่หลักทรัพย์ จำนวน ๔,๒๐๐ ไร่ และ ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นแบบ ไร่ไร่หลักทรัพย์ จำนวน ๔,๒๐๐ ไร่ ต่อมาวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นวันหลังจากที่ผู้ถูกร้อง ที่ ๔ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้ซื้อหุ้นบริษัท ดังกล่าวเพิ่มอีกจำนวน ๘๐๐ หุ้น ณ วันที่ปิดสมุดทะเบียน ๙ เมษายน ๒๕๖๑ เป็นแบบ ไร่ไร่หลักทรัพย์ จำนวน ๕,๐๐๐ หุ้น คณะกรรมการได้สวนข้อเท็จจริงเห็นว่า การที่คู่สมรส ของผู้ถูกร้องที่ ๔ ซื้อหุ้นบริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เพิ่มจำนวน ๘๐๐ หุ้น เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ หลังจากที่ถูกผู้ถูกร้องที่ ๔ ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ว่าการที่คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้มาซึ่งหุ้นจำนวน ๘๐๐ หุ้น เป็นการถือหุ้นในบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ แม้ถือเพียงหุ้นเดียว ก็ถือเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๘๖ แล้ว จึงเป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

ผู้ร้องพิจารณารายงานการได้สวนดังกล่าวตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นพ้องกับคณะกรรมการได้สวนข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องที่ ๔ กระทำการอันเป็นการต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรี ของผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

นอกจากนี้ผู้ร้องยังเห็นว่าข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ค่วนที่ สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ร) ๑๕๗ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง การดำเนินการตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แจ้งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีทุกท่าน เพื่อเป็นข้อมูลอันเป็น ประโยชน์ต่อคณะรัฐมนตรีในการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปอย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในส่วนที่

เกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี และข้อพึงระวังสำหรับรัฐมนตรีในเรื่องการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ผู้ถูกร้องทั้งสี่ยอมทราบและต้องถือปฏิบัติให้ถูกต้อง ผู้ร้องจึงมีมติปรากฏตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑/๒๕๖๒ วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ มีคำสั่งให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๘๖ และความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๘๗ และพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๔ และมาตรา ๕

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม หรือไม่ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ได้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อรัฐมนตรีกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ร้องวินิจฉัยว่าผู้ถูกร้องทั้งสี่กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ และมาตรา ๑๘๗ ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) จึงมีมติให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม และผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสี่ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๕) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้วินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องทั้งสี่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โดยการรับมรดกเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จำนวน ๓๐,๐๐๐ หุ้น และถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยการซื้อเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒,๐๐๐ หุ้น และวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น นางอัมพร ศิสกุล ณ อยุธา คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

- ๕ -

โดยการซื้อเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จำนวน ๗,๘๐๐ หุ้น และถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยการซื้อเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒,๐๐๐ หุ้น วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น และวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒,๐๐๐ หุ้น และนายวรดิศ ศิษกุล ณ อรุณยา บุตรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โดยการรับมรดกเมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จำนวน ๓๐,๐๐๐ หุ้น ทั้งนี้ การได้มาซึ่งหุ้นดังกล่าว เป็นการได้มาก่อนที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และเป็นการได้มาโดยจูงซื้อและการรับมรดก ตามปกติเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะรับเงินปันผลจากการประกอบการของบริษัท เท่านั้น อีกทั้งเมื่อพิจารณาเทียบเคียงจากคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒ - ๑๔/๒๕๕๓ ซึ่งได้วินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ว่า การเข้าถือหุ้นในบริษัทต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญ หากเป็นการถือหุ้นที่มีมาก่อนวันเข้ารับตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่เป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ เห็นว่าสามารถนำมาเทียบเคียงได้กับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ในกรณีการถือหุ้นของผู้ถูกร้องที่ ๑ เช่นกัน ดังนั้น การถือหุ้นดังกล่าวจึงไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม อันเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม และเอกสารประกอบสรุปได้ว่า บริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ มีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการจัดฝึกอบรม สัมมนาและให้คำปรึกษาแก่ธุรกิจเอกชน มิได้ประกอบกิจการประเภทที่ได้รับสัมปทานหรือเข้าเป็น คู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเพียงผู้ถือหุ้นร่วมกับผู้ถือหุ้นรายอื่นเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการบริหารงาน หรือการดำเนินกิจการของบริษัทไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ต่อมาวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นมีมติให้เลิกบริษัทและแต่งตั้งนางสาวภาคนี วิริยะรังสฤษฎ์ เป็นผู้ชำระบัญชี โดยนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๔ และอยู่ในระหว่าง

การชำระบัญชีเรื่อยมาโดยไม่มีการประกอบกิจการ จนกระทั่งจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ในวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ เมื่อบริษัทจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วถือว่าบริษัทยังคงตั้งอยู่ตามเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชีเท่านั้น ไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ หรือจำหน่ายจ่ายโอนหุ้นหรือทำให้หุ้นหมดสิ้นไปด้วยประการอื่นได้ สำหรับการชำระบัญชีเป็นหน้าที่ของผู้ชำระบัญชีกับกรรมการผู้จัดการของบริษัทที่จะต้องดำเนินการชำระบัญชีและดำเนินการทางทะเบียนกับทางราชการ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มิได้ปิดบังซ่อนเร้นการถือหุ้นของบริษัทที่อยู่ในระหว่างการชำระบัญชี เนื่องจาก ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้แจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามเวลาที่กฎหมายกำหนดและแจ้งเพิ่มเติมในกรณีที่มีการเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินและหนี้สินในโอกาสแรกสุดเท่าที่จะทำได้ อยู่เป็นระยะทุกครั้ง

การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มีเจตนารมณ์ในการห้ามมิให้ รัฐมนตรีถือหุ้นในบริษัทเกินกว่าอัตราร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทนั้น เพื่อป้องกันมิให้รัฐมนตรีมีโอกาสเข้าไปบริหารหรือครอบงำการจัดการหรือการจัดหาผลประโยชน์ที่จะพึงได้รับในฐานะผู้ถือหุ้นอีกต่อไป แต่การห้ามการถือหุ้นหรือคงไว้ซึ่งการถือหุ้นนี้มีได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด รัฐมนตรีสามารถโอนหุ้นในบริษัทนั้นไปให้นิติบุคคลที่มีอำนาจจัดการกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์หรือนิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นตามกฎหมาย โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๕ (๒) มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ บัญญัติไว้ในลักษณะเดียวกันว่าห้ามมิให้ รัฐมนตรีเข้าไปบริหาร ครอบงำ หรือออกคำสั่งเกี่ยวกับการจัดการหุ้นหรือการจัดหาผลประโยชน์ในหุ้นดังกล่าว ดังนั้น บริษัทที่จะอยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ ต้องมิใช่บริษัทที่ได้จดทะเบียนเลิกบริษัท ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๓๖ และมาตรา ๑๒๓๗ แล้ว เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าบริษัทที่จดทะเบียนเลิกแล้วไม่สามารถประกอบกิจการได้อีกต่อไป ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๔๕ มาตรา ๑๒๕๐ และ มาตรา ๑๒๕๑ เมื่อบริษัทได้จดทะเบียนเลิกบริษัทและแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีแล้ว ผู้ชำระบัญชีไม่มีอำนาจ

นอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้ เป็นผลให้ผู้ถือหุ้นในบริษัทไม่อาจดำเนินการโอนหุ้นให้แก่
นิติบุคคลเพื่อการจัดหาผลประโยชน์ในหุ้นภายใต้พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้น
ของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้อีกต่อไป ดังนั้น เมื่อบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด
ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ แม้ความเป็นนิติบุคคลยังคงดำรงอยู่
ตามกฎหมายก็ตาม แต่บริษัทไม่สามารถประกอบกิจการเพื่อหาผลประโยชน์ใดได้ตามกฎหมาย
นอกเหนือจากการชำระบัญชีให้เสร็จสิ้นไปตามที่กฎหมายกำหนด การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยังคงถือหุ้น
ในบริษัทดังกล่าว ณ วันจดทะเบียนเลิกบริษัท จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ หุ้น คิดเป็นจำนวนร้อยละสิบเก้า
ของจำนวนหุ้นทั้งหมด จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการกระทำความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗
ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๒)

ผู้ถูกร้องที่ ๓ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓
ได้ปฏิบัติตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ฉบับลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ เรื่อง
การดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แล้วทุกประการ นอกจากนี้มีคำวินิจฉัย
ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒-๑๔/๒๕๕๓ ได้วินิจฉัยว่าการถือหุ้นก่อนวันเข้ารับตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาแล้วยังถือหุ้นต่อไป ไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ การถือหุ้นของ
ผู้ถูกร้องที่ ๓ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ และบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งได้มาก่อนวันที่ผู้ถูกร้องที่ ๓
ได้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี จึงไม่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔
วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๑๘๖ อีกทั้งผู้ถูกร้องที่ ๓ และคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้โอนหุ้น
ทั้งหมดให้บริษัทหลักทรัพย์ ไทยพาณิชย์ จำกัด เป็นผู้บริหารจัดการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗
แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ส่วนบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ถือหุ้นในบริษัท วิจิตรภัณฑ์
ปาล์มออยล์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในเขตป่าสงวน
ในลักษณะของการเช่าที่ดินป่าเสื่อมโทรมเพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ไม่ใช่การเข้ารับสัมปทานหรือทำสัญญา
ในลักษณะผูกขาดตัดตอนกับรัฐหรือหน่วยงานของรัฐตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔
วรรคหนึ่ง (๒) แต่อย่างไร

- ๑๒ -

ผู้ถูกร้องที่ ๔ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ชื่อหุ้นบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยไม่ทราบว่าเป็นบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยแจ้งการถือหุ้นของคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ จำนวน ๔,๒๐๐ หุ้น ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการครบหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ โดยแจ้งการถือหุ้นของคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ จำนวน ๕,๐๐๐ หุ้น เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้รับทราบข้อกล่าวหาของผู้ร้องว่ากระทำการอันเป็นการต้องห้าม ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ประกอบมาตรา ๑๘๖ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้ขายหุ้นที่ซื้อเพิ่มจำนวน ๘๐๐ หุ้น ดังกล่าวในราคาขาดทุนไปทันที ทั้งนี้ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ขาดเจตนาซื้อหุ้นของบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ เนื่องจากผู้ถูกร้องที่ ๔ และคู่สมรสทราบว่า ไม่อาจถือหุ้นของบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐได้ แต่ไม่ทราบว่าบริษัทที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ เนื่องจากอาศัยอยู่ต่างประเทศเป็นเวลานานและไม่เคยถือหุ้นของบริษัทใดในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงไม่สนใจและไม่มีความรู้เรื่องหุ้น ส่วนคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ไม่มีความรู้เรื่องหุ้น เช่นเดียวกัน และได้ซื้อหุ้นบริษัทดังกล่าวบริษัทเดียวตลอดมาโดยซื้อเพิ่มเพียงครั้งเดียว หากทราบว่า บริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ ก็จะต้องขายออกไปทั้งหมดก่อนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี และไม่มีการซื้อเพิ่มแต่อย่างใด หรือหากซื้อเพิ่มก็คงจะขายออกไปก่อนที่จะแจ้งการถือครองหุ้นดังกล่าว ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ การที่คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ถือหุ้นบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) จึงเป็นการถือครองหุ้นและแจ้งการถือครองหุ้นด้วยความบริสุทธิ์ใจ ไม่เคยเข้าประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นเข้าประชุมแทน ไม่มีสิทธิบริหารกิจการและไม่มีสิทธิเข้าประชุมกรรมการของบริษัท รวมทั้งจำนวนหุ้นที่ถืออยู่เป็นจำนวนเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับหุ้นทั้งหมดของบริษัท

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้บริษัท วิจิตรภัณฑ์ ปาล์มออยล์ จำกัด (มหาชน) และกรมป่าไม้ ชี้แจงเป็นหนังสือและจัดส่งข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้องที่ ๓ สรุปได้ดังนี้

(๑) บริษัท วิจิตรภัณฑ์ ปาล์มออยล์ จำกัด (มหาชน) ส่งเอกสาร คือ สำเนาหนังสือกรมป่าไม้ อนุญาตให้บริษัท วิจิตรภัณฑ์ ปาล์มออยล์ จำกัด (มหาชน) เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดิบร้อนและป่าสลุย ท้องที่ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เล่มที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ระหว่างวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๐ จนถึงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ และสำเนาหนังสือแจ้งคำสั่งศาลปกครองกลาง ในคดีหมายเลขคำที่ ส. ๑๗/๒๕๕๕ กรณีศาลปกครองกลางมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ให้บริษัท วิจิตรภัณฑ์ ปาล์มออยล์ จำกัด (มหาชน) เข้าไปในพื้นที่ที่ขออนุญาตเพื่อดูแล บำรุงรักษาต้นปาล์ม อุปกรณ์เครื่องจักร และทรัพย์สินอื่น ตลอดจนเก็บเกี่ยวผลผลิตจากต้นปาล์มและทรัพย์สินอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้บริษัทดังกล่าวชำระค่าตอบแทนให้กรมป่าไม้เป็นค่าเก็บเกี่ยวผลผลิตเป็นการเฉพาะกรณี

(๒) กรมป่าไม้ ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมส่งเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า บริษัท วิจิตรภัณฑ์ ปาล์มออยล์ จำกัด (มหาชน) เคยได้รับอนุญาตทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าดิบร้อนและป่าสลุย ท้องที่ตำบลหงษ์เจริญ อำเภอท่าแซะ จังหวัดชุมพร ตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เล่มที่ ๒๖ ฉบับที่ ๒๖ ลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๐ ระหว่างวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๓๐ จนถึงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ ปัจจุบันศาลปกครองกลางมีคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ในคดีหมายเลขคำที่ ส. ๑๗/๒๕๕๕ ให้บริษัทเข้าไปในพื้นที่ที่ขออนุญาตเพื่อดูแล บำรุงรักษาต้นปาล์ม อุปกรณ์เครื่องจักร และทรัพย์สินอื่น ตลอดจนเก็บเกี่ยวผลผลิตจากต้นปาล์มและทรัพย์สินอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยศาลปกครองกลางมิได้มีคำสั่งให้บริษัทเป็นผู้มีสิทธิครอบครองหรือมีคำสั่งอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติดังกล่าวแต่อย่างใด บริษัทจึงไม่มีสิทธิครอบครองพื้นที่ตั้งแต่หนังสืออนุญาตสิ้นสุดอายุ

- ๑๔ -

ศาลรัฐธรรมนูญให้ผู้ร้องและผู้ถูกร้องทั้งสองยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดีเป็นหนังสือ

ผู้ร้องยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี สรุปได้ว่า แม้จะได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้ว เป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๘) บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้องไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง” เป็นลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งในการแต่งตั้งบุคคลเป็นรัฐมนตรี ซึ่งหากศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้รัฐมนตรีผู้ใดพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับถึงวันแต่งตั้ง ก็ย่อมมีผลให้ผู้นั้นไม่สามารถที่จะได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ ไม่ยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี มีสาระสำคัญเพิ่มเติมจากคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องที่ ๑ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาของผู้ร้องแต่ประการใด โดยเห็นว่าการที่ผู้ร้องได้เคยวินิจฉัยเรื่องกรณีเช่นเดียวกันกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปแล้ว ตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ว่าการถือครองหุ้นของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุผลดังกล่าว การที่ผู้ร้องนำเรื่องที่ได้ผ่านการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของผู้ร้องไปก่อนแล้ว มาดำเนินกระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยซ้ำในมูลเหตุเดียวกันและมาร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในครั้งนี้อีก จึงเป็นการกระทำที่ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกทั้งได้มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ จึงไม่มีเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยตามคำร้องดังกล่าว

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม คำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งคำแถลงการณ์ปิดคดี และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่า คดีมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงไม่ทำการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง และกำหนดประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ และตั้งแต่เมื่อใด

- ๑๕ -

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติม คำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้อง คำแถลงการณ์ปิดคดี และเอกสารประกอบ ฟังได้ว่า

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๙ และได้รับการโปรดเกล้าฯ ให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โดยการบริหารมรดกเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จำนวน ๓๐,๐๐๐ หุ้น และถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยการบริหารเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒,๐๐๐ หุ้น และวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โดยการบริหารเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จำนวน ๗,๘๐๐ หุ้น และถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยการบริหารเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒,๐๐๐ หุ้น วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๑,๐๐๐ หุ้น และวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จำนวน ๒,๐๐๐ หุ้น และบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือหุ้นในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) โดยการบริหารเมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จำนวน ๓๐,๐๐๐ หุ้น

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และนางสาวภาคนิ วีริยะรังสฤษฎ์ ได้ร่วมกันจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซโซตี้ จำกัด เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการจัดหลักสูตรอบรมการสืบทอดทายาทธุรกิจ ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือหุ้นจำนวน ๑๙,๐๐๐ หุ้น คิดเป็นร้อยละสิบเก้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด ต่อมาที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นมีมติให้เลิกบริษัท และตั้งนางสาวภาคนิ วีริยะรังสฤษฎ์ เป็นผู้จัดการบริษัทตามกฎหมายเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ โดยบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซโซตี้ จำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทและนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนเลิกบริษัทไว้แล้วเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ และจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑

- ๑๖ -

ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ และพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๒ เนื่องจากมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๘ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) จำนวน ๕,๐๐๐ หุ้น เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ และบริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน) จำนวน ๕๐,๐๐๐ หุ้น เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๐ นางวรรณ ชูโชติदार คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒๖,๐๐๐ หุ้น เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ต่อมาผู้ถูกร้องที่ ๓ และคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้โอนหุ้นทั้งหมดโดยทำสัญญาจัดการกองทุนส่วนบุคคลกับบริษัทหลักทรัพย์ ไทยพาณิชย์ จำกัด เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๐ ส่วนนางสาวศันสนีย์ ชูโชติदार บุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ถือหุ้นในบริษัท วิจิตรภัณฑ์ ปาล์มมอยล์ จำกัด (มหาชน) จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ หุ้น เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยปรากฏว่า ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑ ยังคงถือหุ้นจำนวนดังกล่าวอยู่

ผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ และลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ นางสุภาพร เจริญเศรษฐศิลป์ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ถือหุ้นบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔,๒๐๐ หุ้น เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๕ และซื้อหุ้นของบริษัทดังกล่าวจำนวน ๘๐๐ หุ้น เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ ...” โดยมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม ...” มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง ... (๒) ไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อม ...” และวรรคสาม

- ๑๓ -

บัญญัติว่า “ให้น้ำ (๒) ... มาบังคับใช้แก่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา และบุคคลอื่นซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาให้กระทำการตามมาตรา ๑๘๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ และต้องไม่เป็นลูกจ้างของบุคคลใด” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีตามวรรคหนึ่งต่อไป ให้แจ้งประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้แก่นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สิน เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” วรรคสาม บัญญัติว่า “รัฐมนตรีจะเข้าไป เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามวรรคสองไม่ว่าในทางใด ๆ มิได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “มาตรานี้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้น ให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรี และการถือหุ้นของรัฐมนตรีที่อยู่ใน ความครอบครองหรือดูแลของบุคคลอื่นไม่ว่าโดยทางใด ๆ ด้วย”

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) เป็นบทบัญญัติว่าด้วยความ เป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเป็นการเฉพาะตัวหากกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ ซึ่งมาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ และมาตรา ๑๘๗ อยู่ในรัฐธรรมนูญ หมวด ๕ ว่าด้วยการจัดกันแห่งผลประโยชน์ อันเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดอันเป็นการต้องห้าม ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และรัฐมนตรี โดยมาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้รัฐมนตรีต้องไม่รับหรือแทรกแซงหรือก้าวก่ายการเข้ารับสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม และมาตรา ๑๘๔ วรรคสาม บัญญัติให้น้ำมาใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรของรัฐมนตรี และบุคคลอื่น ซึ่งมิใช่คู่สมรสและบุตรของรัฐมนตรีนั้นที่ดำเนินการในลักษณะผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับ

- ๑๘ -

มอบหมายจากรัฐมนตรีให้กระทำการตามมาตรานี้ด้วย ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ไว้ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒-๑๔/๒๕๕๓ สรุปได้ว่า บทบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันเป็นการต้องห้ามมีขึ้นเนื่องจากรัฐธรรมนูญมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์จากการดำรงตำแหน่งด้วยการใช้ตำแหน่งหน้าที่เข้าไปแทรกแซงในเรื่องของการได้มาซึ่งสัมปทานและเป็นผู้สัญญาแก่รัฐในลักษณะผูกขาดตัดตอน หรือการใช้อำนาจหน้าที่อันมีผลให้ตนได้รับประโยชน์โดยทางอ้อมจากการถือหุ้นดังกล่าว หรือเข้าไปมีส่วนในการใช้ข้อมูลที่ได้รับรู้จากการปฏิบัติหน้าที่แล้วไปแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว หรือใช้ตำแหน่งเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลอื่นได้ อย่างไรก็ตาม หลักการดังกล่าวนี้จะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ สำหรับการรับสัมปทานจากรัฐ คำวินิจฉัยดังกล่าวได้ให้นิยามไว้ว่า หมายถึงการที่รัฐให้สิทธิกับเอกชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติหรือจากสิทธิอันเป็นประโยชน์สาธารณะ สัมปทานจึงรวมถึงประทานบัตรที่รัฐออกให้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการให้สิทธิอันมีลักษณะผูกขาดตัดตอนหรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้ให้มีความหมายรวมถึงการถือหุ้นในบริษัทที่แม้จะมีได้ประกอบกิจการอันเป็นการต้องห้ามโดยตรง แต่หากบริษัทนั้นเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทอื่น (Holding Company) ที่ประกอบกิจการอันเป็นการต้องห้ามในจำนวนมากพอที่จะทำให้มีอำนาจครอบงำกิจการของบริษัทที่ประกอบกิจการอันเป็นการต้องห้ามได้ย่อมเป็นการกระทำโดยทางอ้อมตามความหมายของรัฐธรรมนูญแล้ว ส่วนการห้ามถือหุ้นในบริษัทที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุว่าจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใดและไม่ได้ระบุว่าจะต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญแล้ว แม้ผู้ถือหุ้นจะไม่มีอำนาจบริหารหรือครอบงำกิจการก็ตาม

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการต้องห้ามของรัฐมนตรีที่ห้ามมิให้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งเป็นบทบัญญัติ

ที่ยังคงหลักการเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๑ และคำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๖๑ สรุปได้ว่า เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีให้เป็นไปโดยสุจริตและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ รวมทั้งการมุ่งมั่นทำงานในตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานบ้านเมือง อันเป็นมาตรการหนึ่งของการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐเพื่อมิให้เกิดการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีเป็นไปโดยสุจริตมิได้มีผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อประโยชน์สาธารณะกับการประกอบธุรกิจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวและครอบครัว อย่างไรก็ตาม การจำกัดสิทธิการถือหุ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ มิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด สิทธิในการถือหุ้นของรัฐมนตรียังคงมีอยู่เพียงแต่ถูกจำกัดให้ถือหุ้นตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด คือ พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยมาตรา ๔ ได้บัญญัติให้รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท เว้นแต่รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบได้ไม่เกินร้อยละห้าของทุนทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือรัฐมนตรีเป็นผู้ถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ในกรณีที่รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในส่วนที่เกินกว่าร้อยละห้า และรัฐมนตรีประสงค์จะได้รับประโยชน์จากหุ้นที่เกินดังกล่าว มาตรา ๕ กำหนดให้รัฐมนตรีต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี และโอนหุ้นส่วนหรือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบอีกครั้งภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้ออนหุ้นส่วนหรือหุ้นให้นิติบุคคลนั้น

- ๒๐ -

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๔ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงมีข้อที่ต้องพิจารณาเบื้องต้นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ จะนำมาใช้บังคับกับผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า กรณีดังกล่าวคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๖๑ ได้วินิจฉัยสรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เป็นบทเฉพาะกาลที่บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสอง บัญญัติยกเว้นกรณีความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) เฉพาะกรณีตามมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๑) เท่านั้น โดยมีได้ยกเว้นกรณีตามมาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม และมาตรา ๑๘๗ แต่อย่างไรก็ดี ดังนั้น รัฐมนตรีซึ่งอยู่ในคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงเป็นรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ และต้องนำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ และมาตรา ๑๘๗ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีดังกล่าวด้วย โดยจะต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้เป็นวันเริ่มต้นการเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรี

เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๔ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องทั้งสองจึงเป็นรัฐมนตรีซึ่งอยู่ในคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวซึ่งจะต้องนำรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ มาใช้บังคับด้วย โดยเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ วันที่ถือว่าผู้ถูกร้องทั้งสองได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงเป็นวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ ดังนั้น ผู้ถูกร้องทั้งสองรวมทั้งคู่สมรสและบุตรจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ นับแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๓ และผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่ นั้น มีข้อที่ต้องพิจารณาก่อนว่า การถือหุ่นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔

วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม หมายความว่ารวมถึงการถือหุ้นที่มีมาก่อนที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วยหรือไม่

เห็นว่า ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๒-๑๔/๒๕๕๓ ศาลรัฐธรรมนูญได้วางหลักตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ว่า การถือหุ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) (๔) และวรรคสาม ไม่รวมถึงการถือหุ้นที่มีมาก่อนวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นวันเริ่มสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหา เมื่อพิจารณาเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แล้ว จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญนอกจากจะบัญญัติถึงการถือหุ้นของรัฐมนตรีไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว ยังได้บัญญัติกรณีการถือหุ้นของรัฐมนตรีไว้ในมาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๕๘ (๓) และกรณีการถือหุ้นตามมาตรา ๑๘๗ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๕๘ (๓) บัญญัติลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีต้องไม่เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ โดยหมายความว่ารวมถึงกรณีการถือหุ้นก่อนดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแล้วยังคงความเป็นผู้ถือหุ้นดังกล่าวมาจนถึงขณะดำรงตำแหน่ง หรือเป็นการถือหุ้นในขณะที่ดำรงตำแหน่งก็ตาม จะส่งผลให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๖) และมาตรา ๕๘ (๓) ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ นั้น นอกจากบัญญัติห้ามรัฐมนตรีถือหุ้นในบริษัทแล้ว ยังบัญญัติห้ามไว้อย่างชัดเจนว่าไม่ให้ลงไว้ซึ่งความเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติด้วย ซึ่งหากรัฐมนตรีประสงค์จะถือหุ้นต่อไป กฎหมายยังเปิดโอกาสให้แจ้งความประสงค์ต่อประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้โอนหุ้นในหุ้นส่วนหรือบริษัดังกล่าวให้แก่บุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ และบทบัญญัติดังกล่าวไม่นำมาใช้บังคับกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรี เป็นผู้ใช้อำนาจฝ่ายบริหารที่มีอำนาจแสวงหาประโยชน์ได้มากกว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น หากรัฐธรรมนูญประสงค์จะห้ามรัฐมนตรีลงไว้ ซึ่งการถือหุ้นในบริษัทที่อยู่ในขอบข่ายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ก็ต้องบัญญัติห้ามไว้ให้ชัดเจนดังเช่นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๕๘ (๓) และมาตรา ๑๘๓

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงผลของการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๑๓๐ วรรคหนึ่ง (๕) แล้ว ย่อมหมายความว่าผู้กระทำอันเป็นการต้องห้ามจะต้องดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีก่อน ความเป็นรัฐมนตรีจึงจะสิ้นสุดลงเฉพาะตัวได้ การกระทำอันเป็นการต้องห้ามที่จะมีผลให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว จึงต้องเป็นการกระทำหลังจากมีสถานะเป็นรัฐมนตรีแล้ว เว้นแต่กฎหมายประสงค์จะห้ามรวมไปถึงการกระทำก่อนที่จะมีสถานะดังกล่าว กฎหมายจะบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ดังเช่นการบัญญัติลักษณะต้องห้ามการเป็นรัฐมนตรีต้องไม่เป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามมาตรา ๑๖๐ (๖) ประกอบมาตรา ๕๘ (๓) หรือการบัญญัติห้ามมิให้รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติตามมาตรา ๑๘๓ และเมื่อพิจารณาประกอบกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี ตามมาตรา ๑๖๐ ก็ได้บัญญัติห้ามการเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในบริษัทตามที่มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติไว้แต่อย่างใด ดังนั้น การคงไว้ซึ่งการถือหุ้นในบริษัทดังกล่าวจึงไม่เป็นการต้องห้ามดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี อนึ่ง การที่จะตีความว่าการถือหุ้นตามมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ให้รวมถึงการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นด้วย ย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี เนื่องจากความเป็นรัฐมนตรีเริ่มตั้งแต่วันที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้เป็นรัฐมนตรี และผู้ที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีย่อมต้องขายหุ้นดังกล่าวก่อนวันที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้เป็นรัฐมนตรี มิฉะนั้นผู้ที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้เป็นรัฐมนตรี แต่มิได้ขายหุ้นก็จะพ้นจากตำแหน่งทันที ในวันที่ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้เป็นรัฐมนตรี ซึ่งจะเป็นการตีความกฎหมายเคร่งครัด ตามลายลักษณ์อักษรเกินไปกว่าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควร แก่กรณี

อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงความเป็นมาของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว ปรากฏชัดเจนว่าเป็นบทบัญญัติที่เคยมีมาก่อน ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับ บางฉบับได้ห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นที่มีมาก่อนด้วย บางฉบับก็มิได้มีการห้าม การคงไว้ซึ่งหุ้นที่มีมาก่อน ดังตัวอย่างในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งเดิมมิได้ห้ามการคงไว้ซึ่งการรับสัมปทานหรือเป็นคู่สัญญากับรัฐที่มีลักษณะต้องห้ามไว้ใน มาตรา ๑๐๘ วรรคหนึ่ง (๒) แต่ต่อมาภายหลังเมื่อประสงค์จะขยายข้อห้ามไปถึงการคงไว้ซึ่งการ รับสัมปทานหรือการเป็นคู่สัญญาด้วย ก็จะต้องกระทำโดยการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญให้มี ข้อความห้ามการคงไว้ซึ่งสัมปทานหรือการเป็นคู่สัญญาด้วยอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอนด้วย ดังปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๓๘ มาตรา ๑๑๔ วรรคหนึ่ง (๒) หรือในกรณีของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) มิได้ห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นในบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามนั้น ในชั้นการยกร่างและการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีข้อเสนอเบื้องต้น ให้เพิ่มบทบัญญัติที่ห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นของบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามด้วย ซึ่งหากประสงค์ จะคงไว้ซึ่งหุ้นดังกล่าวต่อไปจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และต้องโอนหุ้นดังกล่าวให้นิติบุคคลที่จัดการทรัพย์สินของผู้ถือหุ้นอื่นถือแทน แต่สภาร่างรัฐธรรมนูญ ไม่เห็นด้วยและมีมติให้ตัดร่างบทบัญญัติที่ห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นในบริษัทที่มีลักษณะต้องห้าม ออกไป ดังปรากฏในรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๑๕ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงมิได้มีบทบัญญัติห้ามการคงไว้ซึ่ง การถือหุ้นในบริษัทที่มีลักษณะต้องห้ามด้วย ซึ่งในการจัดทำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ก็มิได้มีเจตนารมณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงข้อห้ามดังกล่าวให้ผิดไปจากรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่อย่างใด และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ก็ยังคงหลักการดังกล่าวไว้โดยมิได้เปลี่ยนแปลง เจตนารมณ์ดังกล่าวแต่อย่างใดด้วยเช่นกัน จึงมิได้บัญญัติข้อความห้ามการคงไว้ซึ่งการถือหุ้นดังกล่าว เข้าไปด้วย ดังเช่นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้แล้ว ดังนั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีมติโดยเสียงข้างมาก

วินิจฉัยว่า การกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่รวมถึงการถือหุ้นที่มีมาก่อนการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า กรณีของผู้ถูกร้องที่ ๑ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๑ และบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๓ คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๓ และบุตรของผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นการถือหุ้นที่มีมาก่อนที่จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและไม่มีการถือหุ้นเพิ่ม แม้จะยังคงถือหุ้นไว้หลังจากดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแล้วก็ไม่เป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม ดังนั้น ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ และผู้ถูกร้องที่ ๓ จึงไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

ส่วนกรณีของผู้ถูกร้องที่ ๔ นั้น คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ถือหุ้นของบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔,๒๐๐ หุ้น ซึ่งเป็นการถือหุ้นที่มีมาก่อนที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ จะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ดังนั้น แม้จะยังคงถือหุ้นจำนวนดังกล่าวไว้ในขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ก็ไม่เป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม แต่การที่คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้ซื้อหุ้นของบริษัทดังกล่าวเพิ่มเติม จำนวน ๘๐๐ หุ้นภายหลังที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแล้ว นั้น มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทอันมีลักษณะเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่ เห็นว่า บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการผลิตปูนซิเมนต์และสินค้าวัสดุก่อสร้างต่าง ๆ โดยได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่จากกระทรวงอุตสาหกรรม บริษัทดังกล่าวจึงเป็นบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ อันมีลักษณะเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) ดังนั้น การถือหุ้นของคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ในบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ จำนวน ๘๐๐ หุ้น เป็นการถือหุ้นหลังจากที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีแล้ว จึงเป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสาม ดังนั้น ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๔ จึงสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

- ๒๕ -

สำหรับข้อโต้แย้งที่ว่า คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ มิได้มีเจตนาที่จะซื้อหุ้นบริษัทที่รับสัมปทาน เนื่องจากไม่ทราบมาก่อนว่าหุ้นบริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เป็นหุ้นบริษัทที่รับสัมปทานนั้น เห็นว่า สารสำคัญของการลงทุนในหุ้นนั้น ก่อนที่ผู้ลงทุนจะตัดสินใจเข้าไปลงทุนในบริษัทใด ๆ ผู้ลงทุนย่อมจะต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานของบริษัทที่ประสงค์จะลงทุนเสียก่อนว่าบริษัทนั้นน่าสนใจลงทุนหรือไม่ โดยพิจารณาจากลักษณะและรูปแบบการดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการแข่งขัน และศักยภาพในการทำกำไร รวมถึงผลประกอบการและสถานะทางการเงินของบริษัทว่ามีแนวโน้มเป็นอย่างไร ข้อโต้แย้งดังกล่าวจึงรับฟังไม่ได้ อีกทั้งหากยินยอมหรือปล่อยให้มีการอ้างเหตุแห่งความไม่รู้ดังที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ กล่าวอ้างแล้ว มาตรการที่มุ่งจะใช้ในการป้องกันมิให้เกิดการขัดกันแห่งผลประโยชน์ก็มิอาจที่จะบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญได้

ส่วนข้อโต้แย้งที่ว่า จำนวนหุ้นที่คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ถืออยู่นั้น คิดเป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนหุ้นทั้งหมดของบริษัท และคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ ไม่มีสิทธิบริหารกิจการ และไม่มีสิทธิเข้าประชุมกรรมการของบริษัทได้ เห็นว่า รัฐธรรมนุญห้ามการถือหุ้นในบริษัทที่รับสัมปทานจากรัฐ โดยไม่ได้ระบุว่าจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใดและไม่ได้ระบุว่าจะต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียวก็ย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนุญแล้ว ถึงแม้ว่าผู้ถือหุ้นจะไม่มีอำนาจบริหารหรือครอบงำกิจการก็ตาม การถือหุ้นของคู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ จึงเป็นการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๒) แล้ว แม้อันที่คู่สมรสของผู้ถูกร้องที่ ๔ จะได้ขายหุ้นที่ซื้อเพิ่มจำนวนดังกล่าวทันทีภายหลังจากที่ได้รับทราบการแจ้งข้อกล่าวหาจากคณะกรรมการได้ส่วนข้อเท็จจริงของผู้ร้องไปแล้วก็ตาม ก็ไม่อาจมีผลเป็นการลบล้างการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนุญดังกล่าวซึ่งได้กระทำลงไปแล้วได้

สำหรับประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนุญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และนางสาวภาคนิ วีริยะรังสฤษฎ์ ได้ร่วมกันจัดตั้งบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ถือหุ้นจำนวน ๑๕,๐๐๐ หุ้น คิดเป็นร้อยละสิบเก้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด ต่อมาที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้น

มีมติให้เลิกบริษัทและตั้งนางสาวภาคนี วิริยะรังสฤษฎ์ เป็นผู้ชำระบัญชีตามกฎหมายเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ และบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัท เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ โดยมีนางสาวภาคนี วิริยะรังสฤษฎ์ เป็นผู้ชำระบัญชี ต่อมาวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด ได้จดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๒๔๕ บัญญัติว่า “ห้างหุ้นส่วนกิติ บริษัทกิติ แม้จะได้เลิกกันแล้ว ก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี” เมื่อมีการเลิกบริษัทมีผลเป็นการให้บริษัทหยุดประกอบธุรกิจ ตามปกติของตน การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ถู้อุ่นบริษัท แฟมิลี บิสซิเนส โซไซตี้ จำกัด เกินร้อยละห้า ของจำนวนหุ้นทั้งหมด โดยได้มีการจดทะเบียนเลิกบริษัทก่อนวันที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพียงแต่การชำระบัญชีเสร็จสิ้น ภายหลังจากเข้ารับตำแหน่งแล้ว แม้ว่าการจดทะเบียนเลิกบริษัท ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดขั้นตอนการชำระบัญชีไว้ และให้ถือว่าบริษัทยังคงตั้งอยู่จนกว่าการชำระบัญชีเสร็จสิ้น ตามมาตรา ๑๒๔๕ ก็ตาม แต่การให้ถือว่าบริษัทยังคงตั้งอยู่และมีสภาพเป็นนิติบุคคล กฎหมาย ก็ให้ตั้งอยู่เพียงเพื่อให้การชำระบัญชีเสร็จสิ้นไปเท่านั้น โดยบริษัทไม่สามารถประกอบกิจการอื่นใด นอกเหนือไปจากเพื่อการชำระบัญชี รวบรวมทรัพย์สินมาเพื่อชำระหนี้สินให้เสร็จสิ้นไป บริษัท จึงไม่สามารถประกอบกิจการตามปกติได้เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้เลิกบริษัทและได้จดทะเบียน เลิกบริษัทไปก่อนแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ ประกอบพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๔ (๒) ดังนั้น ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๒ จึงไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

มีข้อที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) แล้ว การสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรี ของผู้ถูกร้องที่ ๔ จะมีผลตั้งแต่เมื่อใด

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) สภาผู้แทนราษฎรมิมติไว้ไว้วางใจ (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ (๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ (๖) มีพระบรมราชโองการให้พ้นจากความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๑

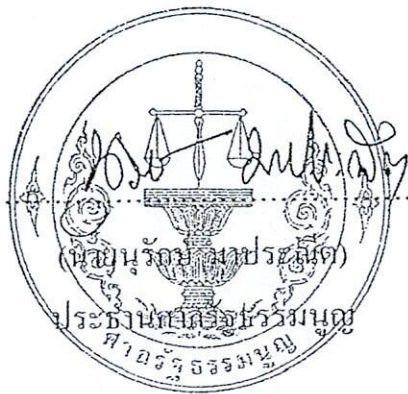
เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม บัญญัติให้นำความในมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) โดยอนุโลม โดยมาตรา ๘๒ วรรคสอง บัญญัติไว้ในกรณีหากปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยลาออกเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยในคดีนี้ การลาออกจากตำแหน่งดังกล่าว แม้จะเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๒) ก็ตาม แต่ก็เป็นคนละเหตุกันกับเหตุตามคำร้องนี้ ซึ่งมีได้ผลทำให้เหตุตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ตามคำร้องนี้จำต้องระงับไปด้วย และเมื่อพิจารณาเทียบเคียงกับกรณีการหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ถือได้ว่าการลาออกมีผลเป็นการระงับยับยั้งความเสียหายจากการกระทำอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่กำลังดำเนินอยู่หรือที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๔ เช่นกัน อีกทั้งการลาออกยังมีผลเป็นการระงับยับยั้งความเสียหายจากการกระทำอันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ที่กำลังดำเนินอยู่หรือที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๔ ได้เสียยิ่งกว่าการถูกสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่ โดยที่เป็นการแสดงเจตนาของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีเอง มิได้เกิดจากคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๘) ได้บัญญัติถึงลักษณะต้องห้ามของการเป็นรัฐมนตรีไว้ว่าต้องไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ มาแล้วยังไม่ถึงสองปีนับแต่วันแต่งตั้ง ซึ่งมีลักษณะในเชิงลงโทษผู้กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ การจะวินิจฉัยให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) มีผลนับแต่เมื่อใดนั้น จำต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นดังกล่าว ดังนั้น การวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรี

- ๒๘ -

ของผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ศาลรัฐธรรมนูญ โดยเสียงข้างมากจึงกำหนดให้มีผลนับแต่วันที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ ลาออกจากตำแหน่ง คือ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๔ สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) นับแต่วันที่ผู้ถูกร้องที่ ๔ ลาออกจากตำแหน่ง คือ วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ส่วนความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕)

- ๒๕ -

(คำวินิจฉัยที่ ๙/๒๕๖๒)

(นายจรรณ ภัคดีชนากุล)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)

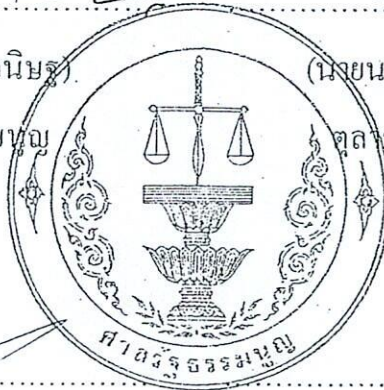
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณนรินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวรวิทย์ กังสศิทธิยม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ที่ ๓๓/๒๕๖๒
วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒
เรื่อง การเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดสงขลา

ตามที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา กำหนดวันเลือกระดับอำเภอ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ วันเลือกระดับจังหวัด วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ และวันเลือกระดับประเทศ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องว่า นายทศพล เจียนชี ผู้มีสิทธิเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดสงขลา กลุ่มที่ ๑๐ วิธีการสมัครโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเอง ผู้ถูกร้อง ได้มีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ ข้อ ๖๔ และข้อ ๑๓๒ กล่าวคือ กระทำการแนะนำตัวไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณารายงานการไต่สวนตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องได้ใช้โทรศัพท์ติดต่อผู้สมัครกลุ่มเดียวกับผู้ถูกร้อง มีข้อความตอนหนึ่งว่า “จังหวัดเอากี่คน ๔ คนคะพี่ ๔ คน ถ้าดูมันมีตัวเต็งก็คือน้องคนหนึ่ง เพราะว่าในจำนวน ๔ คนนี้ก็หมายถึงว่าน้องต้องลงให้พี่ ๑ เสียง พี่ก็ลงให้น้อง ๑ เสียงใช้ไหม แล้วก็มีคนลงอีก ๓ คน ถึงจะผ่าน เราก็เป็นหนึ่งใน” คำพูดของผู้ถูกร้องดังกล่าวปรากฏตามแผ่นบันทึกเสียงและเอกสารการถอดเทปบันทึกเสียง และผู้ถูกร้องรับว่าเป็นเสียงของตนเองจริง การที่ผู้ถูกร้องไม่ได้นำข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภารายอื่น ๆ มาเป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสินใจเลือกผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมเพื่อดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา แต่กลับมีพฤติการณ์ใช้โทรศัพท์เสนอเงื่อนไขขอแลกเปลี่ยนการลงคะแนนระหว่างผู้สมัครด้วยกันเอง เพื่อให้ตนเองได้รับคะแนนสูงเพียงพอที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในระดับจังหวัด พยานหลักฐานจึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมตามคำร้อง

จึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกร้องไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ และให้ดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง

ส.อ. ย.ช.ท.ว.

(นายอิทธิพร บุญประคอง)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

○ (๓๑)

คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๒๑๗/๒๕๖๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๒ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความ คดีเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ร้อง

ระหว่าง

นายทศพล เจียนชี

ผู้คัดค้าน

เรื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย—พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ มีพระราชกฤษฎีกา

ให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และผู้ร้องมีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง

กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ กำหนดวันเลือก

○ (๓๑ พ.)

- ๒ -

ระดับอำเภอวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ วันเลือกระดับจังหวัดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ และ
วันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกระดับจังหวัด
จังหวัดสงขลา กลุ่มที่ ๑๐ ผู้ร้องได้รับคำร้องคัดค้านว่า ผู้คัดค้านกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง
และมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๑๘ นาฬิกา ผู้คัดค้าน
โทรศัพท์ติดต่อว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย ธรรมวิทยาภูมิ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกระดับจังหวัด จังหวัด
สงขลา กลุ่มเดียวกับผู้คัดค้าน พุดเสนอเงื่อนไขขอแลกเปลี่ยนการลงคะแนนระหว่างผู้สมัครด้วยกันเอง
เพื่อให้ตนเองได้รับคะแนนสูงเพียงพอที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในระดับจังหวัด จังหวัด
สงขลา เมื่อผู้ร้องได้ส่งแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ
๑๘ นาฬิกา ผู้คัดค้านใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๖-๕๓๕๓ ๗๓๑๔ โทรติดต่อโทรศัพท์หมายเลข
๐๖ ๑๙๗๘ ๙๕๕๑ ของว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย ธรรมวิทยาภูมิ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา
อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา กลุ่มเดียวกับผู้คัดค้าน โดยมีการพูดคุยกันมีข้อความตอนหนึ่งว่า “จังหวัด
เอากี่คน ๔ คน คะแนน ๔ คน ถ้าดูมันมีตัวเต็งก็คือน้องคนหนึ่ง เพราะว่าในจำนวน ๔ คน นี่ก็หมายถึงว่า
น้องต้องลงให้พี่ ๑ เสียง พี่ก็ลงให้น้อง ๑ เสียง ใช่ไหม แล้วก็มีคนลงอีก ๓ คน ถึงจะผ่าน เราก็เป็นหนึ่งใน”

- ๓ -

การที่ผู้คัดค้านไม่ได้นำข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภารายอื่น ๆ มาเป็นข้อมูลตัดสินใจเลือกผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่มีความเหมาะสมเพื่อดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา แต่กลับมีพฤติการณ์เสนอเงื่อนไขขอแลกเปลี่ยนการลงคะแนนระหว่างผู้สมัครด้วยกันเองเพื่อให้ตนเองได้รับคะแนนสูงเพียงพอที่จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในระดับจังหวัด การกระทำดังกล่าวของผู้คัดค้านจึงไม่เป็นการแนะนำตัวตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ร้องกำหนด อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ ข้อ ๖๔ และข้อ ๑๓๒ อันทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ผู้ร้องจึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๔ (๔) และมาตรา ๒๒๕ ขอให้มีการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐

- ๔ -

ผู้คัดค้านไม่ยื่นคำคัดค้าน แต่มาศาลในวันนัดตรวจพยานหลักฐานและผู้คัดค้านแถลง
รับข้อเท็จจริงตามคำร้องและตามรายงานการไต่สวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัด
สงขลา

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งตรวจพยานหลักฐานของผู้ร้องที่เสนอต่อศาลและ
ที่ผู้คัดค้านแถลงรับข้อเท็จจริงในวันนัดตรวจพยานหลักฐานแล้ว เห็นว่าคดีพอวินิจฉัยได้แล้ว
โดยไม่จำเป็นต้องไต่สวน จึงให้งดการไต่สวนพยานหลักฐาน
ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงที่คู่ความไม่ได้
โต้แย้งกันรับฟังเป็นยุติว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอระโนด จังหวัด
สงขลา กลุ่มที่ ๑๐ กลุ่มอื่น ๆ โดยยื่นใบสมัครด้วยตนเอง ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ
นั้น ผู้คัดค้านได้รับเลือกระดับอำเภอ ทำให้ผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือก
ระดับจังหวัด จังหวัดสงขลา กลุ่มเดียวกับผู้คัดค้าน ได้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อผู้อำนวยการสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสงขลาว่า วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้คัดค้านโทรศัพท์มา
ขอคะแนนจากว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย ธรรมวิทยาภูมิ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือก

- ๕ -

คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนประจำจังหวัดสงขลาสืบสวนสอบสวนแล้วรายงานให้ผู้ร้องทราบ ผู้ร้องได้พิจารณารายงานการไต่สวนตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว เห็นว่า การเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริต หรือเที่ยงธรรม และมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านไว้เป็นการชั่วคราวเป็น ระยะเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๔ (๔) และมาตรา ๒๒๕ ผู้ร้อง จึงยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มา ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านกระทำการทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภามีได้ เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือไม่ ได้ความตามสำนวนกรไต่สวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับ จังหวัด จังหวัดสงขลา เอกสารหมาย ร.๑ โดยผู้ร้องมีว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย ธรรมวิทยาภูมิ ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนว่า พยานเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา พยานและผู้คัดค้านเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอ และมีสิทธิ ลงคะแนนเลือกระดับจังหวัดกลุ่มเดียวกับผู้คัดค้าน เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้คัดค้าน

- ๖ -

โทรศัพท์มาหาพยาน ๒ ครั้ง เวลา ๑๗.๕๕ นาฬิกา และเวลา ๑๘.๐๕ นาฬิกา ผู้คัดค้านได้พูดให้
แลกเปลี่ยนการลงคะแนนให้แก่นักในการเลือกระดับจังหวัด พูดแนะนำว่าเดิบโตมาจากกลุ่มเสื้อแดง
โดยพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง และพูดแนะนำประสบการณ์การทำงานของ
ตัวเองที่ผ่านมา ปรากฏแผ่นบันทึกเสียงที่ยื่นพร้อมคำร้อง และเอกสารถอดข้อความคำพูดจากแผ่น
บันทึกเสียงของผู้คัดค้าน ที่ได้มอบให้กับคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน เอกสารถอดข้อความ
คำพูดนั้น พยานเป็นผู้ถอดข้อความดังกล่าวด้วยตนเองและขอรับรองว่าได้ถอดข้อความคำพูดตรง
ตามข้อความที่ปรากฏในแผ่นซีดี ผู้คัดค้านได้โทรมาหาด้วยโทรศัพท์หมายเลข ๐๖ ๕๓๕๓ ๗๓๑๔
ซึ่งเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของผู้คัดค้าน ตามที่ปรากฏในเอกสารข้อมูลแนะนำดังผู้สมัคร (ส.ว.๑๘)
พยานแน่ใจว่าเป็นหมายเลขโทรศัพท์ของผู้คัดค้าน ผู้คัดค้านโทรศัพท์มาหาเพื่อแนะนำตัวและ
ขอแลกเปลี่ยนการลงคะแนนให้แก่นัก ผู้คัดค้านได้โทรศัพท์ไปหานางสาวจรรวรณ์ พร้อมมูล ผู้สมัคร
ในกลุ่มเดียวกัน พยานทราบจากการที่ได้สอบถามนางสาวจรรวรณ์ ในวันเลือกระดับจังหวัดวันที่
๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ หลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการเลือก บันทึกการโทรศัพท์ซึ่งเป็นข้อมูลการ
โทรศัพท์ที่ผู้คัดค้านโทรศัพท์เข้ามาเมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งจะมีการล้างข้อมูลอัตโนมัติ พยานจึงได้
บันทึกหน้าจอโทรศัพท์เก็บไว้ในเครื่องซึ่งเกี่ยวกับรายละเอียดข้อมูลโทรศัพท์ของผู้คัดค้านและ

- ๗ -

คัดลอกเป็นเอกสารยื่นให้ต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน หลังจากวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้คัดค้านไม่เคยโทรศัพท์มาหาพยานอีกเลย ต่อมาวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๑.๓๙ นาฬิกา พยานโทรศัพท์ไปหาผู้คัดค้านตามหมายเลข ๐๖-๕๓๕๓ ๗๓๑๔ แต่ไม่มีคนรับสาย ผู้มีสิทธิเลือกระดับจังหวัดในกลุ่มดังกล่าว นอกจากผู้คัดค้านแล้วไม่มีผู้สมัครรายอื่นโทรศัพท์มาหาพยานตามบันทึกถ้อยคำพยาน หน้า ๓๖ นางสาวจรรยาภรณ์ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนว่า พยานเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา พยานและผู้คัดค้านเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอ และมีสิทธิลงคะแนนเลือกระดับจังหวัดกลุ่มเดียวกับผู้คัดค้าน เมื่อวันที่ ๑๘ หรือ ๑๙ ธันวาคม ไม่แน่ใจ เวลประมาณ ๗ นาฬิกา ผู้คัดค้านได้โทรศัพท์แนะนำตัวว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดสงขลา และพูดว่าตระกูลพร้อมมูลเป็นเครือญาติพี่น้องกับตระกูลของผู้คัดค้าน และผู้คัดค้านได้แนะนำตัวว่าเป็นอาจารย์สอนพิเศษ แกนนำที่โจมตีนักการเมืองที่ไม่ดี และอื่น ๆ จำไม่ได้ ผู้คัดค้านไม่ได้พูดขอให้ลงคะแนนให้ เนื่องจากเวลานั้นเป็นเวลาประมาณ ๗ นาฬิกาเศษ พยานจะรีบไปส่งบุตรที่โรงเรียนปะโอ จึงพูดตบตบว่าจะไปส่งลูกที่โรงเรียน และผู้คัดค้านก็วางสายโทรศัพท์ไป ตามบันทึกถ้อยคำพยาน หน้า ๔๕ และผู้คัดค้านให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

- ๘ -

อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา กลุ่มที่ ๑๐ กลุ่มอื่น ๆ โดยยื่นใบสมัครด้วยตนเอง ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอนั้น ผู้คัดค้านได้รับเลือกระดับอำเภอ ทำให้ผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกกระด้างจังหวัดกลุ่มเดียวกับว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณรายและนางสาวจารุวรรณ เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๗.๕๕ นาฬิกา และเวลา ๑๘.๐๕ นาฬิกา ผู้คัดค้านได้โทรศัพท์ไปหาว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย จริงตามวันและเวลาดังกล่าว แผ่นบันทึกเสียงการสนทนาระหว่างตนกับว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย ที่คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนเปิดให้ฟังนั้น ผู้คัดค้านได้ฟังโดยตลอดแล้วเป็นคำพูดของตนจริง ไม่ได้มีการเพิ่มเติมหรือตัดต่อ ตามบันทึกถ้อยคำพยาน หน้า ๕๒ เห็นว่า ในชั้นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน ผู้ร้องมีว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย ให้ถ้อยคำยืนยันว่า เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้คัดค้านโทรศัพท์มาหาว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย ๒ ครั้ง เวลา ๑๗.๕๕ นาฬิกา และเวลา ๑๘.๐๕ นาฬิกา และนางสาวจารุวรรณให้ถ้อยคำยืนยันว่า เมื่อวันที่ ๑๘ หรือ ๑๙ ธันวาคม วันใดวันหนึ่งซึ่งไม่แน่ใจว่าเป็นวันใด เวลาประมาณ ๗ นาฬิกา ผู้คัดค้านได้โทรศัพท์แนะนำตัว สอดคล้องกับที่ผู้คัดค้านให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนว่า ผู้คัดค้านได้โทรศัพท์ไปหาว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณรายและนางสาวจารุวรรณในวันและเวลาดังกล่าว ตามแผ่นบันทึกเสียงการสนทนาระหว่างผู้คัดค้านกับว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย ซึ่งอยู่ท้ายบัญชี

- ๙ -

ระบูปยาน ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๒ ที่คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนเปิดให้ฟังนั้น ผู้คัดค้านได้ฟังโดยตลอดแล้วเป็นคำพูดของผู้คัดค้านจริง ไม่ได้มีการเพิ่มเติมหรือตัดต่อ และในชั้นพิจารณาผู้คัดค้านยังแถลงรับข้อเท็จจริงตามคำร้องและตามรายงานการไต่สวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดสงขลา เอกสารหมายเลข ร.๑ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านได้โทรศัพท์ไปหาว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณรายและนางสาวจารุวรรณจริง การที่ผู้คัดค้านพูดกับว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย มีข้อความตอนหนึ่งว่า “จังหวัดเอากัน ๔ คน คณะ ๔ คน ถ้าดูมันมีตัวเต็งก็ค่อนข้างคนหนึ่ง เพราะว่าในจำนวน ๕ คน นี่ก็หมายถึงว่าน้องต้องลงให้พี่ ๑ เสียง พี่ก็ลงให้น้อง ๑ เสียง ไข่มุข แล้วก็มีคนลงอีก ๓ คน ถึงจะผ่าน เราก็เป็นหนึ่งใน” ตามเอกสารถอดแผ่นบันทึกเสียง เอกสารหมายเลข ร. ๒ มีความหมายว่า ผู้คัดค้านได้พูดเสนอขอให้ว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณรายลงคะแนนในการเลือกระดับจังหวัดให้แก่ผู้คัดค้าน และผู้คัดค้านจะลงคะแนนให้แก่ว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณรายแลกเปลี่ยนกัน เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้สมัครอาจแนะนำตัวได้ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด” และผู้สมัครผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๓๖ อาจได้รับโทษตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิก

- ๑๐ -

วุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ กำหนดว่า “ให้ผู้สมัครในเขตอำเภอ ยื่นเอกสารและหลักฐานประกอบการสมัครด้วยตนเอง ต่อผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัครตามข้อ ๕๕ ดังนี้ ... (๒) แบบข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัคร (ส.ว. ๑๘)” ข้อ ๖๔ กำหนดว่า “ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอมอบเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวผู้สมัครตามข้อ ๕๗ วรรคสาม ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มและแต่ละวิธีการสมัครก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าสามวัน” และข้อ ๑๓๒ กำหนดว่า “ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มอบเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวให้แก่ผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับอำเภอก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าสามวัน” ซึ่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแนะนำตัวของผู้สมัครซึ่งเป็นแบบข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัคร (ส.ว. ๑๘) ที่ผู้สมัครได้ยื่นไว้ต่อผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ดังนั้น การที่ผู้คัดค้านโทรศัพท์ไปหาว่าที่ร้อยตรีหญิง พรรณราย และพูดในทำนองขอแลกเปลี่ยนการลงคะแนนให้แก่นกัน จึงถือได้ว่าการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัดของผู้คัดค้านไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ร้องกำหนด อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง และระเบียบ

- ๑๑ -

คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ ข้อ ๖๔ และข้อ ๑๓๒ การกระทำของผู้คัดค้านทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการใดหรือรู้เห็นกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด” วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น” และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ วรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าผู้สมัครรับเลือกกระทำการทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาสิบปี เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้คัดค้านกระทำการอันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ผู้คัดค้านจึงต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ วรรคสาม ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคสอง

○ (๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๑๒ -

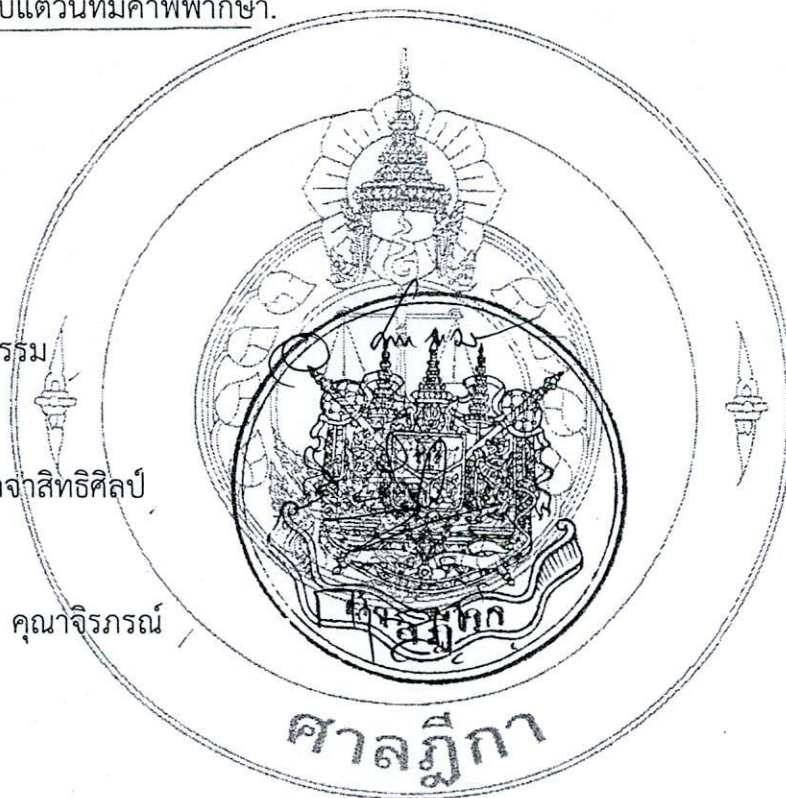
พิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายทศพล เจียนซี่ ผู้คัดค้าน

เป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษา.

นายอุดม วัตรธรรม

นายสรศักดิ์ วาจาสิทธิศิลป์

นายกฤษฎีจิรัฐ คุณาจิรภรณ์

คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ที่ ๔๓/๒๕๖๒

วันจันทร์ที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

เรื่อง การเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดอุดรธานี

ตามที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง กำหนดวันเลือก และวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา กำหนดวันเลือกระดับอำเภอวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ วันเลือกระดับจังหวัด วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ และวันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องว่า การเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดอุดรธานี กลุ่มที่ ๑๐ วิธีการสมัครโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเอง มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม เนื่องจากนายบุญสี สีอินทร์ ผู้สมัครหมายเลข ๓ ผู้ถูกร้อง ได้มีการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๗ ดังนี้

ข้อกล่าวหาที่ ๑ กระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด

ข้อกล่าวหาที่ ๒ แนะนำตัวไม่เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณารายงานการไต่สวนตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว เห็นว่า ข้อกล่าวหาที่ ๑ ผู้ถูกร้องเพียงโทรศัพท์ไปพูดจูงใจให้ผู้ร้องลงคะแนนเลือก โดยวิธีหมิ่นเวียนลงคะแนนให้แก่กัน ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่า ผู้ถูกร้องได้จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ให้แก่ผู้ร้อง ส่วนข้อกล่าวหาที่ ๒ ผู้ถูกร้องให้การรับว่า เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องได้โทรศัพท์ไปแนะนำตัวตนเองและแนะนำให้ผู้ร้องลงคะแนนเลือกโดยวิธีหมิ่นเวียนลงคะแนนให้แก่กัน กล่าวคือ นอกจากผู้สมัครแต่ละคนจะลงคะแนนเลือกตนเองแล้ว ให้หมายเลข ๑ เลือกหมายเลข ๒ หมายเลข ๒ เลือกหมายเลข ๓ และหมายเลข ๓ เลือกหมายเลข ๑ เพื่อให้คะแนนของแต่ละคนเท่ากันแล้วจะได้ใช้วิธีจับสลาก การกระทำของผู้ถูกร้องดังกล่าวจึงเป็นการแนะนำตัวที่ไม่เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) พยานหลักฐานจึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องได้กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๗๐ อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามคำร้อง

จึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกร้องไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ และให้ดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ถูกร้องในข้อกล่าวหาที่ ๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง ส่วนข้อกล่าวหาที่ ๑ ให้ยกคำร้องคัดค้าน

๕๗๔ ๑๗๓๐๐

(นายอิทธิพร บุญประคอง)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

○ (๓๑)

คำพิพากษา

สำหรับศาลใช้

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๕๖๐๖/๒๕๖๒

ศาลฎีกา

วันที่ ๙ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ความ คดีเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้ร้อง

ระหว่าง

นายบุญสี สีอินทร์

ผู้คัดค้าน

เรื่อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ มีพระราชกฤษฎีกา
ให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และผู้ร้องมีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง
กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ กำหนดวันเลือก

- ๒ -

ระดับอำเภอวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ วันเลือกระดับจังหวัดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ และ
วันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา
ระดับจังหวัด จังหวัดอุดรธานี กลุ่มที่ ๑๐ กลุ่มอื่น ๆ สมัครด้วยตนเอง หมายเลข ๓ ผู้ร้องได้รับคำร้อง
คัดค้านว่า ผู้คัดค้านกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มา
ซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๗๐ กล่าวคือ ผู้คัดค้านแนะนำตัว
ไม่เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ร้องกำหนด เมื่อผู้ร้องได้สวนแล้ว ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่
๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา ถึง ๑๑ นาฬิกา ผู้คัดค้านใช้โทรศัพท์หมายเลข
๐๖ ๑๓๔๑ ๕๕๕๕ โทรศัพท์ติดต่อโทรศัพท์หมายเลข ๐๘ ๓๙๖๕ ๘๙๑๑ ของนายธนกร อิงคนินันท์
ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดอุดรธานี กลุ่มเดียวกับผู้คัดค้าน หมายเลข ๒
ผู้คัดค้านได้แนะนำให้นายธนกรลงคะแนนเลือกโดยวิธีหย่อนลงในซองให้แก่นัก นอกจากผู้สมัคร
แต่ละคนจะลงคะแนนเลือกตนเองแล้ว ให้หมายเลข ๑ เลือกหมายเลข ๒ หมายเลข ๒ เลือกหมายเลข ๓
และหมายเลข ๓ เลือกหมายเลข ๑ เพื่อให้คะแนนของแต่ละคนเท่ากันแล้วจะได้ใช้วิธีจับสลาก
การกระทำดังกล่าวของผู้คัดค้านเป็นการแนะนำตัวที่ไม่เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ร้องกำหนด
ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒)

- ๓ -

อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๗๐ ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดอุดรธานี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้คัดค้านมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม อันเป็นการกระทำการทุจริต ในการเลือก ผู้ร้องจึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านไว้เป็นการชั่วคราว เป็นระยะเวลาหนึ่งปี ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๔ (๔) และมาตรา ๒๒๕ ขอให้มียคำสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคสอง

ผู้คัดค้านไม่ยื่นคำคัดค้าน

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งได้ส่วนและตรวจจึสนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริงฟัง เป็นยุดิวว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี กลุ่มที่ ๑๐ กลุ่มอื่น ๆ โดยยื่นใบสมัครด้วยตนเอง และผู้คัดค้านได้รับเลือกระดับอำเภอ ทำให้ ผู้คัดค้านเป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกกระดบจังหวัดต่อไป เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๑ นายธนกร อึงคนินันท์ ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกกระดบจังหวัด จังหวัดอุดรธานี กลุ่มเดียวกับผู้คัดค้าน ได้ยื่น

- ๔ -

คำร้องคัดค้านต่อผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานีว่า ผู้คัดค้าน
ใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๖ ๑๓๔๑ ๕๕๕๕ โทรศัพท์ติดต่อโทรศัพท์หมายเลข ๐๘ ๗๙๖๕ ๘๙๑๑
ของนายธนกร โดยผู้คัดค้านได้แนะนำให้นายธนกรลงคะแนนเลือกโดยวิธีหมุนเวียนลงคะแนนให้แก่กัน
ผู้ร้องได้พิจารณารายงานการไต่สวนของคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนประจำจังหวัดอุดรธานี
ตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว เห็นว่า ผู้คัดค้านได้กระทำการฝ่าฝืน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ประกอบ
มาตรา ๗๐ อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งของผู้คัดค้านไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องขอให้มีคำสั่ง
เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖
ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๖๐ วรรคสอง

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านกระทำการแนะนำตัวที่ไม่เป็นไปตามวิธีการและ
เงื่อนไขที่ผู้ร้องกำหนดตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

- ๕ -

๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) อันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ประกอบมาตรา ๗๐ ทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภา มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมหรือไม่ ผู้ร้องมีนายธนกร อิงคินันท์ เป็นพยานเบิกความว่า พยานยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดอุดรธานี กลุ่มที่ ๑๐ ต่อผู้ร้อง และให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนของผู้ร้องว่า เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ เวลาประมาณ ๙ นาฬิกา ถึง ๑๑ นาฬิกา ผู้คัดค้านใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๖ ๑๓๔๑ ๕๕๔๕ โทรศัพท์ติดต่อโทรศัพท์หมายเลข ๐๘ ๗๙๖๕ ๘๙๑๑ ของพยาน แล้วแนะนำตัวและแนะนำให้พยาน ลงคะแนนเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด จังหวัดอุดรธานี โดยวิธีหมุนเวียนลงคะแนนให้แก่กัน กล่าวคือ นอกจากผู้สมัครแต่ละคนจะลงคะแนนเลือกตนเองแล้ว ยังให้หมายเลข ๑ เลือกหมายเลข ๒ หมายเลข ๒ เลือกหมายเลข ๓ และหมายเลข ๓ เลือกหมายเลข ๑ เพื่อให้คะแนนของแต่ละคนเท่ากันแล้ว จะได้ใช้วิธีจับสลาก โดยนายชินวัชร ดวงภักดี เป็นผู้สมัครหมายเลข ๑ พยานเป็นผู้สมัครหมายเลข ๒ และผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครหมายเลข ๓ พยานเห็นว่าการกระทำได้กล่าวเป็นการไม่ยุติธรรมและฝ่าฝืนกฎหมาย และไม่สอดคล้องตามระบอบประชาธิปไตย พยานจึงใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่บันทึกเสียงการสนทนาดังกล่าว

- ๖ -

ไว้ ๒ ครั้ง และได้นำคลิปปันทิกเสียงการสนทนามาประกอบการยื่นคำร้องคัดค้านดังกล่าวต่อผู้ร้อง ตามสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง เอกสารหมาย ร. ๑ ลำดับที่ ๗ (พร้อมแผ่นบันทึกเสียงและเอกสาร ประกอบ) หน้า ๓๖ ถึง ๔๐ ลำดับที่ ๘ หน้า ๔๑ และ ๔๒ และลำดับที่ ๒๐ หน้า ๖๓ และมี นายรพีภัทร เกื่อนโทสาร พนักงานสืบสวนและไต่สวนชำนาญการ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดอุดรธานี เป็นพยานเบิกความว่า พยานได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสืบสวนและไต่สวน ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุดรธานี คณะที่ ๑ ตามคำสั่งคณะกรรมการการ เลือกตั้ง ที่ ๗๗/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ โดยมีนายสิริวิทย์ ใจสมัน เป็นประธานกรรมการ นายณรงค์ รัตนพลแสน และพยานเป็นกรรมการ ตามสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง เอกสารหมาย ร. ๑ ลำดับที่ ๖ หน้า ๓๔ และ ๓๕ โดยพยานและ คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนดังกล่าวร่วมกันแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้คัดค้านว่า ก่อนการเลือก สมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด ผู้คัดค้านโทรศัพท์ไปหาผู้สมัครในกลุ่มเดียวกัน โดยชี้แนะแนวทางในการ เลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด โดยระบุให้ผู้สมัครอื่นลงคะแนนให้ผู้สมัครคนใดบ้าง อันเป็นการกระทำ เพื่อจูงใจให้ผู้สมัครลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด อันไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบ

- ๗ -

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๗ ตามสำนวนการไต่สวนของ
ผู้ร้อง เอกสารหมาย ร. ๑ ลำดับที่ ๒๑ หน้า ๖๔ ถึง ๖๗ ต่อมาวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ผู้คัดค้าน
ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนเพื่อชี้แจงข้อกล่าวหา โดยผู้คัดค้านรับว่า ผู้คัดค้าน
ได้โทรศัพท์ไปหานายธนกรประมาณ ๒ ครั้ง มีข้อความตอนหนึ่งว่า “ได้ข่าวว่าเบอร์ ๔ กับเบอร์ ๕
เขาจะเลือกกันเอง แล้วผมกับก้านนชินวัชร (หมายเลข ๑) รู้จักกันดี ก็ต้องช่วยเลือกกันอยู่แล้ว และ
จังหวัดเขาเอาแค่ ๔ คน ผมก็เลยอยากให้ท่านมีโอกาสเข้ามาในจุดนี้ได้รับการคัดเลือก ผมขอเสนอแนะ
อย่างนี้ดีไหม พวกเราสามคนลงคะแนนให้กันดีไหมแล้วคะแนนของเราจะเท่ากัน แล้วเรามาจับสลาก”
และผู้คัดค้านได้ให้ถ้อยคำอธิบายรายละเอียดที่กล่าวหาว่าเราสามคนมาเลือกกันเองเพื่อคะแนนจะได้
เท่ากันแล้วจะได้จับสลาก คือ “หมายเลข ๑ เลือกตนเองแล้วเลือกหมายเลข ๒ หมายเลข ๒ เลือกตนเอง
แล้วเลือกหมายเลข ๓ และหมายเลข ๓ เลือกตนเองแล้วเลือกหมายเลข ๑ โดยแต่ละคนจะได้คนละ ๒
คะแนน” ตามสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง เอกสารหมาย ร. ๑ ลำดับที่ ๒๒ หน้า ๖๘ ถึง ๗๑ ซึ่งตรงกับ
ข้อความการสนทนาในคลิปเสียงที่นายธนกรยื่นประกอบคำร้องคัดค้าน และตามข้อมูลของผู้ให้บริการ
โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้ปรากฏข้อมูลการใช้โทรศัพท์หมายเลข ๐๖ ๑๓๔๑ ๕๕๔๕ ของผู้คัดค้านโทรศัพท์

- ๘ -

ติดต่อไปยังโทรศัพท์หมายเลข ๐๘ ๗๙๖๕ ๘๙๑๑ ของนายธนกรในวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๑ ตามสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง เอกสารหมาย ร. ๑ ลำดับที่ ๒๗ หน้า ๘๕ ถึง ๑๐๐ จริง ต่อมา ภายหลังผู้ร้องได้มีมติให้แจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติมแก่ผู้คัดค้าน และในวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒ คณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนได้แจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติมเป็นว่า ผู้คัดค้านได้กระทำการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยกรรมาธิการในสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ ประกอบ มาตรา ๗๐ และมาตรา ๗๗ ตามสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง เอกสารหมาย ร. ๑ ลำดับที่ ๓๐ หน้า ๑๐๓ ถึง ๑๐๖ และผู้คัดค้านให้ถ้อยคำเพื่อชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๒ ยืนยัน ตามถ้อยคำเดิมที่ให้ไว้เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ตามสำนวนการไต่สวนของผู้ร้อง เอกสารหมาย ร. ๑ ลำดับที่ ๓๑ หน้า ๑๐๗ และ ๑๐๘ เห็นว่า ผู้ร้องมีนายธนกรเป็นประจักษ์พยานเบิกความ ยืนยันข้อเท็จจริงตามที่ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนว่า ผู้คัดค้านโทรศัพท์มาหา นายธนกร ๒ ครั้ง พุดในทำนองให้นายธนกรลงคะแนนเลือกโดยวิธีหมุนเวียนลงคะแนนให้แก่กัน รวมสามคน ไม่ปรากฏว่านายธนกรรู้จักกับผู้คัดค้านมาก่อน จึงไม่มีเหตุที่นายธนกรจะสร้างเรื่อง ขึ้นมาปรักปรำผู้คัดค้าน นอกจากนั้นในชั้นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวน นายสนั่น ภูท่ามา

- ๙ -

ให้ถ้อยคำไว้ ก่อนวันเลือกระดับจังหวัด นายสนั่นกับผู้คัดค้านเคยพูดคุยกันในงานของคณะแน และผู้คัดค้านยอมรับด้วยว่ารู้จักนายชินวัตร เพราะเคยเป็นกำนันเหมือนกัน สอดคล้องกับที่นายชินวัตร ให้ถ้อยคำไว้ นายชินวัตรกับผู้คัดค้านรู้จักกันมาก่อนและจะเลือกกันเองอยู่แล้ว เชื่อได้ว่านายชินวัตร กับผู้คัดค้านตกลงที่จะหมุนเวียนลงคะแนนให้แก่กัน ในชั้นคณะกรรมการสืบสวนและไต่สวนนั้น ผู้คัดค้านได้ให้ถ้อยคำไว้ ก่อนวันเลือกระดับจังหวัดผู้คัดค้านได้โทรศัพท์ไปหานายสนั่นและ นายธนกร คำให้การดังกล่าวของผู้คัดค้านซึ่งยอมรับข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหาเจือสมกับพยานของ ผู้ร้องและแผ่นบันทึกเสียงบทสนทนาระหว่างผู้คัดค้านกับนายธนกรที่ได้มีการพูดคุยวิธีหมุนเวียนลงคะแนน ให้แก่กัน ตามวัตถุพยานหมาย รร. ๑ พยานหลักฐานที่ได้สืบมาจึงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านได้แนะนำตัว โดยโทรศัพท์ไปหานายธนกรและพูดในงานของให้นายธนกรลงคะแนนเลือกโดยวิธีหมุนเวียนลงคะแนน ให้แก่กันรวมสามคนจริง โดยผู้คัดค้านซึ่งแนะนำนายชินวัตรเลือกตัวเองแล้วเลือกนายธนกร นายธนกร เลือกตัวเองแล้วเลือกผู้คัดค้าน และผู้คัดค้านเลือกตัวเองแล้วเลือกนายชินวัตร เมื่อคะแนนทั้งสามคน เท่ากันแล้วก็จะได้มีการจับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือกในกลุ่มดังกล่าว เมื่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง

- ๑๐ -

บัญญัติว่า “ผู้สมัครอาจแนะนำตัวได้ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด” และผู้สมัครผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดตามมาตรา ๓๖ อาจได้รับโทษ ตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ กำหนดว่า “ให้ผู้สมัครในเขตอำเภอ ยื่นเอกสารและหลักฐานประกอบการ สมัครด้วยตนเอง ต่อผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับ อำเภอกำหนด ภายในระยะเวลาการรับสมัครตามข้อ ๕๕ ดังนี้ ... (๒) แบบข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัคร (ส.ว. ๑๘)” ซึ่งระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการแนะนำตัวของผู้สมัครซึ่งเป็นแบบข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัคร (ส.ว. ๑๘) ที่ผู้สมัครได้ยื่นไว้ต่อผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ดังนั้น การที่ผู้คัดค้านใช้ วิธีการแนะนำตัวโดยโทรศัพท์ไปหานายธนกร และพบปะในทำนองให้นายธนกรลงคะแนนเลือกโดย วิธีหมิ่นเวียนลงคะแนนให้แก่กันรวมสามคน จึงถือได้ว่าการแนะนำตัวในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับ จังหวัดของผู้คัดค้านดังกล่าวไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ร้องกำหนด อันเป็น การฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑

- ๑๑ -

มาตรา ๓๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕๗ อีกทั้งการกระทำดังกล่าวของผู้คัดค้านทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง ให้ผู้ร้องส่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี และให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ วรรคสาม กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลฎีกาพิพากษาว่าผู้สมัครรับเลือกกระทำการทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาสิบปีด้วย เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้คัดค้านกระทำการแนะนำตัวไม่เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่ผู้ร้องกำหนดตามระเบียบอันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ผู้คัดค้านจึงต้องถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ วรรคสาม ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคสอง

- ๑๒ -

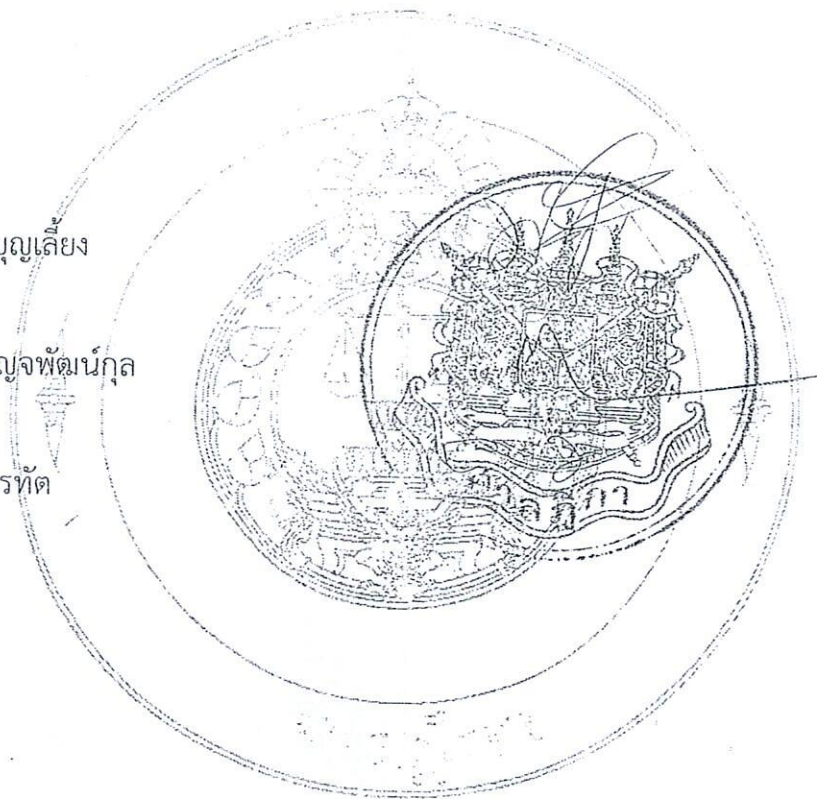
พิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายบุญสี ลีอินทร์ ผู้คัดค้าน

เป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษา.

นายพันธุ์เลิศ บุญเลี้ยง

นายชัยชนะ ตัญจพัฒนกุล

นายฉันทวัฒน์ วรทัต

คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ที่ ๖๒/๒๕๖๒
วันอาทิตย์ที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒
เรื่อง การเลือกสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดระยอง

ตามที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑ เรื่อง กำหนดวันเลือก และวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา กำหนดวันเลือกระดับอำเภอ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ วันเลือกระดับจังหวัด วันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ และวันเลือกระดับประเทศ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานกรณีมีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า นายอุทัย สอนหลักทรัพย์ ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดระยอง กลุ่มที่ ๔ วิธีการสมัครโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมแสดงหนังสือแนะนำชื่อผู้สมัครจากองค์กรอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผู้ถูกกล่าวหา ได้มีการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) และมาตรา ๗๔ กล่าวคือ ผู้ถูกกล่าวหา มีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา และรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาไม่ว่าเพราะเหตุใด ได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณารายงานการไต่สวนตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว เห็นว่า ผู้ถูกกล่าวหาเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามคำพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขแดง ที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่พิพากษาว่า ผู้ถูกกล่าวหา มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) การที่ผู้ถูกกล่าวหา รู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเพราะเหตุดังกล่าว แต่ได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) และมาตรา ๗๔ ตามข้อกล่าวหา อันทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดระยอง มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมตามข้อกล่าวหา

จึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายอุทัย สอนหลักทรัพย์ ผู้ถูกกล่าวหา ไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้ถูกกล่าวหาและให้ดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ถูกกล่าวหา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๗๔

๒๓๒๗ ๒๕๖๒

(นายอิทธิพร บุญประคอง)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

○(๓๑)

คำพิพากษา

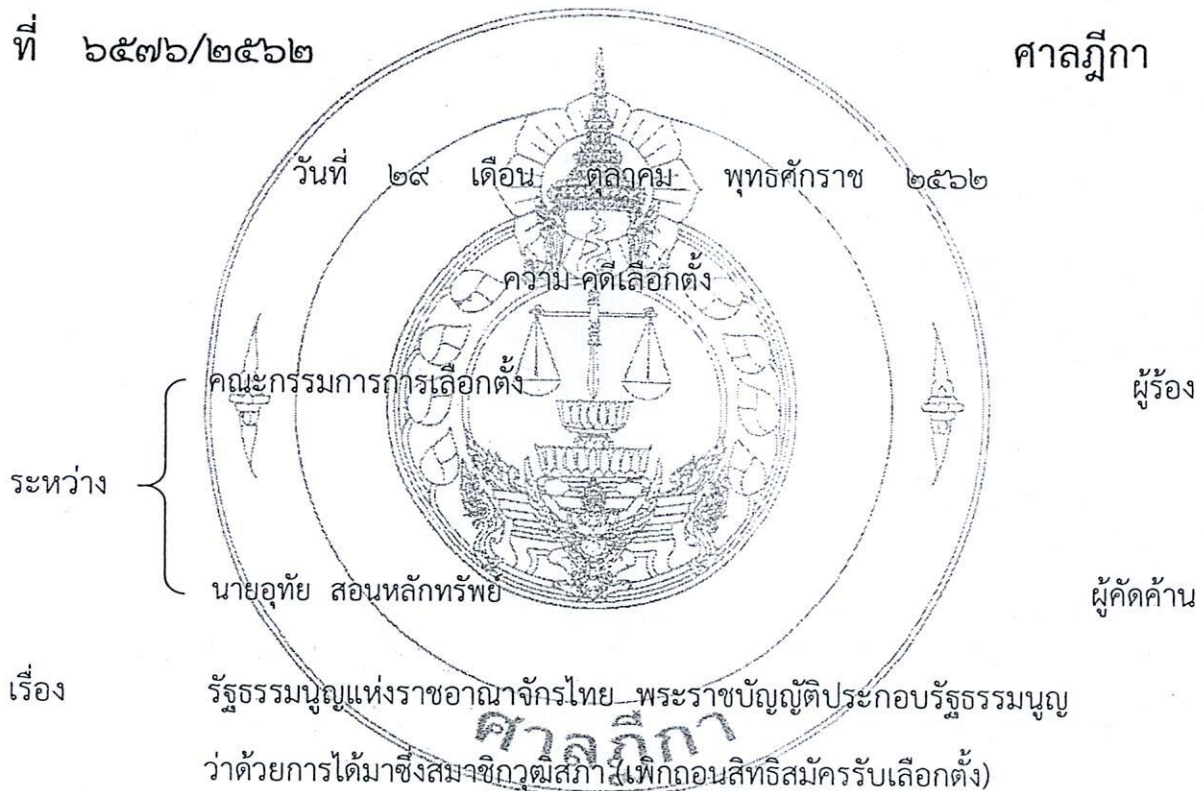

สำหรับศาลใช้

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๖๕๗๖/๒๕๖๒

ศาลฎีกา

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการ

เลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ และผู้ร้องมีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง ลงวันที่ ๑๙

พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เรื่อง กำหนดวันเลือกและวันรับสมัครสมาชิกวุฒิสภา กำหนดวันเลือกระดับ

สำเนาถูกต้อง

นายประทีป ทิมาแสง
นิติกรชำนาญการ

29 ต.ค. 2562

- ๒ -

อำเภอวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ วันเลือกระดับจังหวัดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ และวันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดระยอง กลุ่มที่ ๔ โดยยื่นใบสมัครพร้อมแสดงหนังสือแนะนำชื่อผู้สมัครจากองค์กรกลุ่มเกษตรกรทำสวนชุมแสง อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง ผู้ร้องได้รับรายงานกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้คัดค้านกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) และมาตรา ๗๔ กล่าวคือ ผู้คัดค้านมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาและรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ร้องได้สวนแล้วได้ความว่า ผู้คัดค้านเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามคำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขแดงที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่พิพากษาว่า ผู้คัดค้านมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ อันเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) การที่ผู้คัดค้านรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา แต่ได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ

- ๓ -

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) และมาตรา ๗๔ เป็นเหตุให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดระยอง มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ผู้ร้อง จึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านไว้ชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ขอให้คำสั่ง เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้านตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖ ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคสอง

ผู้คัดค้านยื่นคำคัดค้านว่า ผู้คัดค้านเคยดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการบริหาร กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้คัดค้านเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามคำพิพากษาศาลอาญาคดีที่ ๖๖๖๖/๒๕๕๕ และประพจน์มิชอบกลาง คดีหมายเลขแดงที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่พิพากษาว่า ผู้คัดค้านมีความผิดตามประมวล กฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ นั้น มิใช่ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) เนื่องจาก พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “กองทุนไม่เป็น

- ๔ -

ส่วนราชการ หรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ” ผู้คัดค้านจึงมิได้เป็นข้าราชการ
กรรมการในส่วนราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในส่วน
ราชการใด ๆ ผู้คัดค้านจึงมิได้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัคร
รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ขอให้ยกคำร้อง

ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งได้ส่วนและตรวจสอบสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว ข้อเท็จจริง
ฟังเป็นยุติว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดระยอง กลุ่มที่ ๔ โดยยื่น
ใบสมัครพร้อมแสดงหนังสือแนะนำชื่อผู้สมัครungskองครุภุมเลขตรกรทำสวนชุมแสง อำเภอมือง
ระยอง จังหวัดระยอง ผู้คัดค้านได้รับเลือกกระดัับอำเภอ และระดับจังหวัด แต่ไม่ได้รับเลือก
ในระดับประเทศ ก่อนประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ผู้ร้องได้รับรายงานกรณีมีเหตุอันควร
สงสัยว่า ผู้คัดค้านเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ตามคำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขแดงที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐
เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่พิพากษาว่า ผู้คัดค้านมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ ผู้ร้องจึงมีคำสั่งให้ระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน

- ๕ -

ไว้ชั่วคราวเป็นระยะเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง

คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้คัดค้านเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามคำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางคดีหมายเลขแดงที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ทำให้ผู้คัดค้านมีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) และถือว่าผู้คัดค้านกระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๒๐ หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) บัญญัติให้ผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา การที่ผู้คัดค้านเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามคำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขแดงที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่พิพากษาว่าผู้คัดค้านมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ประกอบมาตรา ๘๓ จึงเป็นกรณีที่

- ๖ -

ผู้คัดค้านเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) ที่ผู้คัดค้านต่อสู้ว่า กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรไม่เป็นส่วนราชการ การกระทำความผิดของผู้คัดค้านตามคำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขแดงที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐ ไม่ถือว่าผู้คัดค้านเป็นผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการนั้น แม้พระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๐ บัญญัติให้กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณก็ตาม แต่มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้ชัดเจนว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการ กรรมการบริหาร เลขานุการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เมื่อผู้คัดค้านเป็นประธานคณะกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ผู้คัดค้านจึงมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเมื่อผู้คัดค้านต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามคำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขแดงที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐ ผู้คัดค้านย่อมเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

- ๗ -

ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๒) การที่ผู้คัดค้านสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกระดับอำเภอวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๑ วันเลือกระดับจังหวัดวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๑ และวันเลือกระดับประเทศวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๑ ทั้งที่ผู้คัดค้านต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามคำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขแดงที่ อท.(ผ) ๒๓/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ จึงเป็นกรณีที่ผู้คัดค้านรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเพราะมีลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา แต่ยังคงสมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอและระดับจังหวัดมีผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามเข้าไปรับการเลือกด้วย การกระทำของผู้คัดค้านจึงเป็นการทำให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภา จังหวัดระยอง มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ศาลฎีกา

มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งจะต้องสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน หรือไม่ เห็นว่า ในกรณีที่ก่อนประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ผู้สมัครรับเลือกผู้ใดกระทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราว ตามรัฐธรรมนูญแห่ง

- ๘ -

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๕ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้อง
ต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นตามมาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง
และศาลฎีกาพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดตามที่ถูกร้อง มาตรา ๒๒๖ วรรคสาม ให้ศาลฎีกาสั่ง
เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นเวลาสิบปี ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาด้วย และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ก่อนประกาศ
ผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการใดหรือรู้เห็นกับการกระทำของ
บุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัคร
รับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี คำสั่งของคณะกรรมการ
ให้เป็นที่สุด” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องต่อ
ศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น” ดังนี้ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ก่อนประกาศ
ผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ผู้คัดค้านกระทำการทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม
ตามที่ถูกร้อง ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้งย่อมต้องสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้คัดค้าน
ตามคำขอของผู้ร้องด้วย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒๖

○(๓๑ พ.)

สำหรับศาลใช้

- ๙ -

วรรคสาม ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๖๐ วรรคสอง

พิพากษาให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของนายอุทัย สอนหลักทรัพย์ ผู้คัดค้าน

เป็นเวลาสิบปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษา.

นายอริคม อินทุภูติ

นายชัยรัตน์ ศิลาฉาย

นายสมจิตร ทองศรี

คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ที่ ๑๕๐/๒๕๖๒
วันจันทร์ที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒
เรื่อง สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลง
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องจากนายศรีสุวรรณ จรรยา ขอให้ตรวจสอบสมาชิกภาพของนายระวี รุ่งเรือง สมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้อง ว่าอาจขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) อันเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาลิ้นสุดลง ตามมาตรา ๑๑๑ (๔) กล่าวคือผู้ถูกร้องเคยถูกลี้ภัยให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณารายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริง ตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) บัญญัติว่า สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๘) กล่าวคือ ต้องเป็นผู้ไม่เคยถูกลี้ภัยให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ เมื่อข้อเท็จจริงจากการไต่สวนปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา และได้รับคัดเลือกจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทกำหนดแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖๙ และได้มีพระบรมราชโองการประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยก่อนได้รับการสรรหาและแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยให้ไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามคำสั่งกรมการปกครองที่ ๖๘๙/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีกระทำการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อันเป็นพฤติกรรมในทางทุจริต ประกอบกับศาลปกครองสูงสุดเคยมีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดง ที่ อ.๗๗๘/๒๕๔๘ วางหลักไว้ว่า การเรียกและรับเงินจากผู้ທີ່ประสงค์จะเข้ารับราชการเพื่อเป็นค่าวิ่งเต้นให้ได้เข้ารับราชการนั้น เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงและความร้ายแรงแห่งกรณีอยู่ในระดับเดียวกับกรณีความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการด้วยเหตุดังกล่าวผู้ถูกร้องจึงเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) แม้ในเวลาต่อมาผู้ถูกร้องจะได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็มีความหมายเพียงว่าผู้ถูกร้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยให้ไล่ออกจากราชการเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าความประพฤติหรือการกระทำของผู้ถูกร้องที่เป็นเหตุให้ถูกลงโทษทางวินัย ถูกล้างไปด้วยแต่อย่างใด ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๖๙๔/๒๕๓๙ ที่ได้วางหลักไว้ในกรณีเช่นดังกล่าว จึงมีเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๘)

จึงมีคำสั่งให้ส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องมีเหตุสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๘๒ วรรคสี่

นายอิทธิพร บุญประคอง

(นายอิทธิพร บุญประคอง)

ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

(๒๓)

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๒

วันที่ ๑๐ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง
นายระวี รุ่งเรือง สมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของนายระวี รุ่งเรือง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๘) หรือไม่

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ร้อง ส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสี่ ขอให้พิจารณาตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

นายศรีสุวรรณ จรรยา ยื่นเรื่องขอให้ผู้ร้องตรวจสอบสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของ นายระวี รุ่งเรือง ผู้ถูกร้อง ว่าอาจขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) เนื่องจากในขณะที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ ๔ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่า กระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ผู้ร้องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง เรื่องดังกล่าว

- ๒ -

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงรายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องได้รับการสรรหาจากคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาและได้รับคัดเลือกจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ ต่อมาเมื่อมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ ก่อนที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องเคยรับราชการสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ระหว่างที่ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ปกครอง ระดับ ๓ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ประมาณเดือนธันวาคม ๒๕๓๕ ถึงเดือนมกราคม ๒๕๓๖ ผู้ถูกร้องกระทำการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ซึ่งเป็นพฤติกรรมในทางทุจริตตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง ถูกลงโทษทางวินัยลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ตามคำสั่งจังหวัดเพชรบุรีที่ ๑๓๖๗/๒๕๓๖ เรื่อง ลงโทษลดขั้นเงินเดือนข้าราชการ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๖ ต่อมาคณะอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนกระทรวงมหาดไทย เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ถูกร้องเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๙๘ วรรคสอง มีมติเพิ่มโทษเป็นไล่ออกจากราชการ กรมการปกครองมีคำสั่งที่ ๖๘๙/๒๕๓๙ เรื่อง เพิ่มโทษข้าราชการ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๙ ให้เพิ่มโทษผู้ถูกร้องเป็นไล่ออกจากราชการ และไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องอุทธรณ์หรือฟ้องคดีต่อศาลที่เกี่ยวข้องกรณีที่ถูกลงโทษทางวินัยดังกล่าว คำสั่งถึงที่สุด ต่อมาปี ๒๕๔๗ ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนาน อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ดำรงตำแหน่งจนครบวาระ และในปี ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนานอีกวาระหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรีได้รับเรื่องร้องเรียนว่าผู้ถูกร้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๕ (๑๗) และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๕๘/๑ เนื่องจากผู้ถูกร้องระบุข้อความในใบสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนานและให้ถ้อยคำต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนานว่ามีคุณสมบัติเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขนานและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและ

- ๓ -

องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพชรบุรีดำเนินคดีผู้ถูกร้องในข้อหาแจ้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการตามหน้าที่ให้จดข้อความอันเป็นเท็จในเอกสารมหาชนหรือเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์สำหรับใช้เป็นพยานหลักฐานอันอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนได้รับความเสียหาย พนักงานอัยการจังหวัดเพชรบุรีเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้ถูกร้องเป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลจังหวัดเพชรบุรี ศาลจังหวัดเพชรบุรีพิพากษาว่าผู้ถูกร้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๗ จำคุก ๖ เดือน และปรับ ๖,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ผู้ถูกร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายืน

ผู้ร้องพิจารณารายงานการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ก่อนที่ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามคำสั่งกรมการปกครองที่ ๖๘๙/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๙ กรณีเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อันเป็นพฤติกรรมในทางทุจริต แม้ในเวลาต่อมาผู้ถูกร้องจะได้รับการล้างมลทินจากพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็มีความหมายเพียงว่าผู้ถูกร้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าความประพฤติหรือการกระทำของผู้ถูกร้องที่เป็นเหตุให้ถูกลงโทษทางวินัยถูกลบล้างไปด้วย ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๙๔/๒๕๓๙ ผู้ร้องมีมติและมีคำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ ๑๕๐/๒๕๖๒ วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๒ ให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๘) หรือไม่

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ หรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องมีมติว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๘) เนื่องจาก

- ๔ -

ก่อนที่ผู้ถูกร้องได้รับการสรรหาและคัดเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ และมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ ผู้ถูกร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามคำสั่งกรมการปกครองที่ ๖๘๙/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๙ กรณีเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อันเป็นพฤติกรรมในทางทุจริต ผู้ถูกร้องจึงมีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๘) แม้ต่อมาผู้ถูกร้องจะเป็นผู้ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ก็มีความหมายเพียงว่าผู้ถูกร้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าความประพฤติหรือการกระทำของผู้ถูกร้องที่เป็นเหตุให้ถูกลงโทษทางวินัยถูกลบล้างไปด้วย มีเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๘) ผู้ร้องมีมติให้ส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และผู้ร้องได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญแล้ว กรณีต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๕) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้วินิจฉัย และให้ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบสรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๘) ไม่มีลักษณะต้องห้ามเข้ารับการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๕ นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้รับโทษทางวินัยโดยลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น ตามคำสั่งจังหวัดเพชรบุรี ที่ ๑๓๖๗/๒๕๓๖ เรื่อง ลงโทษลดขั้นเงินเดือนข้าราชการ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๖ ไปแล้ว การที่กรมการปกครองนำเรื่องการดำเนินการทางวินัยเสนอต่อคณะอนุกรรมการข้าราชการพลเรือน

- ๕ -

กระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณา และคณะอนุกรรมการข้าราชการพลเรือนกระทรวงมหาดไทยมีมติให้เพิ่มโทษผู้ถูกร้องเป็นไล่ออกจากราชการ เป็นการเพิ่มโทษที่ผู้ถูกร้องได้รับโทษและได้รับการล้างมลทินไปแล้วก่อนวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๓๙ การเพิ่มโทษดังกล่าวไม่มีผลบังคับแก่ผู้ถูกร้อง ส่วนการที่ผู้ถูกร้องไม่ได้โต้แย้งกรณีที่มีการเพิ่มโทษ เนื่องจากผู้ถูกร้องเชื่อโดยความบริสุทธิ์ใจว่าการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ว่าโทษหนักหรือโทษเบาจะได้รับการล้างมลทิน หมายถึงรับมลทินไม่มีความต่างพวดยกอีกและสามารถกลับเข้ารับราชการได้ จึงไม่ได้ศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจข้อความในพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวให้ถ่องแท้ และในขณะนั้นผู้ถูกร้องเป็นข้าราชการชั้นผู้น้อยเมื่อเกิดปัญหาขึ้นจึงไม่คิดกลับเข้ารับราชการและหันไปทำธุรกิจส่วนตัว

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบแล้วเห็นว่าประเด็นแห่งคดีตามคำร้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายและมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ จึงไม่ทำการไต่สวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง และกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามประกาศแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๒ ก่อนที่ผู้ถูกร้องได้รับการสรรหาและคัดเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ ผู้ถูกร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามคำสั่งกรรมการปกครองที่ ๖๘๙/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๙ กรณีกระทำการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน อันเป็นพฤติกรรมในทางทุจริต ผู้ถูกร้องไม่ได้ชี้แจงโต้แย้งในข้อเท็จจริงดังกล่าว แต่โต้แย้งว่าตนไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๐ ปี

พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ บัญญัติให้ในวาระเริ่มแรก วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามบทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และ คณะรัฐมนตรีมาใช้ร่วมกัน กรณีตามมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) กำหนดลักษณะบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเพราะเคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ อันจะเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๑๑ (๔) ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภาที่มีความเป็นกลาง สร้างความเชื่อมั่นและยอมรับจากประชาชนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม ซึ่งรวมถึงหลักสุจริตที่เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่ง ภายใต้หลักนิติธรรมด้วย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ...” มาตรา ๑๐๘ บัญญัติว่า “สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ... ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) ...” และมาตรา ๑๑๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลงเมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๘ ...”

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) เป็นบทบัญญัติว่าด้วยเหตุที่ทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง หากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๘ ซึ่งมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) บัญญัติลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่าต้องไม่เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๙๘ (๘) บัญญัติให้บุคคลที่เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการ

- ๗ -

ทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) มีเจตนารมณ์เพื่อให้บุคคลที่ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ต้องไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายแห่งความครอบงำใด ๆ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และยังมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลที่ได้รับคัดเลือกหรือสรรหาเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ สมาชิกวุฒิสภาต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและความผาสุกของประชาชน ต้องไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๙๘ (๘) ซึ่งบัญญัติให้บุคคลที่เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ สมาชิกวุฒิสภาจึงต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้น เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้น ๆ จะปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติและคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชน และเมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาแล้วรัฐธรรมนูญกำหนดมาตรการควบคุมหลังดำรงตำแหน่งเพื่อมิให้สมาชิกวุฒิสภากระทำการอันทำให้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามที่มีผลให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลง เพื่อให้ได้บุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วน มีความซื่อสัตย์สุจริตสมควรได้รับความไว้วางใจจากประชาชน

ประเด็นแห่งคดีมีข้อที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า การที่ผู้ถูกร้องได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลให้ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มีความมุ่งหมายให้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งได้รับการลงโทษทางวินัยไปแล้ว และสมควรให้ผู้ถูกลงโทษออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ และบรรดาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัย ซึ่งผู้บังคับบัญชาพิจารณา

- ๘ -

สั่งยุติเรื่องหรือดโทษก่อนหรือในวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกพิจารณาเพิ่มโทษหรือถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้น ๆ ต่อไปด้วย ส่วนพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีความมุ่งหมายให้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งได้รับการลงโทษทางวินัยไปแล้ว และสมควรให้ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการอันมิใช่เป็นการลงโทษทางวินัยก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และบรรดาผู้ถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีกระทำผิดวินัยซึ่งผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาสั่งยุติเรื่องหรือดโทษก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้ผู้นั้นไม่ต้องถูกพิจารณาเพิ่มโทษหรือถูกดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้น ๆ ต่อไปด้วย

การล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าว เป็นการล้างมลทินให้ผู้ที่เคยถูกลงโทษทางวินัยให้เป็นผู้ที่ไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยในกรณีความผิดนั้น ๆ อีกต่อไป แต่ไม่มีผลเป็นการลบล้างการกระทำผิดที่ได้กระทำไปแล้ว ซึ่งเป็นเหตุให้ถูกลงโทษทางวินัย หรือลบล้างความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีจากการกระทำ ดังนั้น การล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ต้องโทษในกรณีความผิดต่าง ๆ โดยให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยถูกลงโทษหรือถูกลงทัณฑ์ทางวินัยเท่านั้น แต่ไม่มีผลเป็นการลบล้างคำพิพากษาหรือคำสั่งลงโทษทางวินัยว่าได้มีการกระทำความผิดอันเป็นเหตุให้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ด้วย นอกจากนี้ พระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานกลางที่ทุกหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติ และมีผลต่อกฎหมายอื่น ๆ ในลำดับเดียวกันหรือลำดับศักดิ์ที่ต่ำกว่า แต่การนำพระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าวมาบังคับใช้ในทางที่ขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ จะกระทำมิได้ เมื่อรัฐธรรมนูญกำหนดให้บุคคลที่เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการเพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เนื่องจากมีเจตนารมณ์ให้บุคคลที่จะมาเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชน ไม่มีความมัวหมอง เพื่อให้บุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภานำหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน จึงเห็นได้ว่าการที่ผู้ถูกร้องได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินทั้งสองฉบับดังกล่าวย่อมไม่มีผลให้

- ๙ -

ผู้ถูกร้องไม่เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘)

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าก่อนที่ผู้ถูกร้องได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ผู้ถูกร้องเคยถูกลงโทษทางวินัยไล่ออกจากราชการฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามคำสั่งกรมการปกครอง ที่ ๖๘๙/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๙ กรณีกระทำการเรียกรับเงินจากผู้สมัครสอบคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดนอันเป็นพฤติกรรมในทางทุจริต จึงเป็นผู้ที่เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา และมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔)

ข้อที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า เมื่อวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ประกอบมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) และมาตรา ๙๘ (๘) แล้ว สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ บัญญัติว่า ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้ ... (๔) อายุของวุฒิสภามาตรานี้มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พระบรมราชโองการแต่งตั้งสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่พระบรมราชโองการแต่งตั้ง ถ้ามีตำแหน่งว่างลง ให้เลื่อนรายชื่อบุคคลตามลำดับในบัญชีสำรองตาม (๑) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน โดยให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการ และเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ สำหรับสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งเมื่อพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาด้วย และให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งแทน ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่ ... (๒) บัญญัติว่า มิให้นำความในมาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๖) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับสรรหาตาม (๑) (ข) และมีให้นำความในมาตรา ๑๐๘

- ๑๐ -

ข. ลักษณะต้องห้าม (๒) มาตรา ๑๘๔ (๑) และมาตรา ๑๘๕ มาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง ...

เมื่อผู้ถูกร้องมีลักษณะต้องห้ามดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) นับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง คือ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และเมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ทำให้สมาชิกวุฒิสภาโดยการสรรหาและแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๑) (ข) ว่างลง ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๔) บัญญัติให้เลื่อนรายชื่อบุคคลตามลำดับในบัญชีสำรองตามมาตรา ๒๖๙ (๑) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างลง โดยให้ถือว่าตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงในวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน คือวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) ประกอบมาตรา ๙๘ (๘) เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๑ (๔) ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และให้ถือว่าวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังเป็นวันที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙ (๔) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน คือ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๓

- ๑๑ -

(คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๖๓)

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

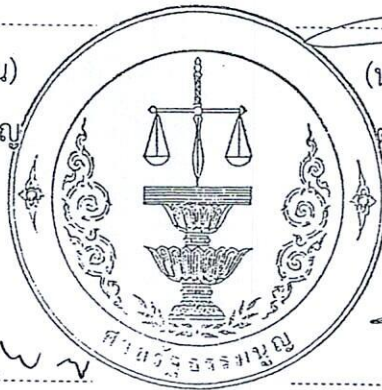
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวิรุฬห์ แสงเทียน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายณดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ